

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő:
Dr. Olosz Lajos
Laptulajdonos a
CORVIN
Lapkiadó R. T.

DÉLI HIRLAP

A timișorai hírlap
vénység bej. sz. 83.
(Dos. No. 934/1938).
Alapította:
Dr. VUCHETICH
ENDRE
és **Dr. VARNAY**
ELEMÉR

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népközösség lapja

A lengyel-szovjet újabb fejleménye

Moszkva visszautasítja az amerikai közvetítést

A Szovjethez intezendő angol-amerikai demars lehetőségéről ír a Daily Herald — „Lengyel felszabadítási bizottságot” szerveznek Oroszországban

Kiterjedtek a harcok a délitáliai front nyugati szakaszán

Pillanatnyilag a nemzetközi politikának nincsen kiemelkedőbb napi eseménye. Ezt a megállapítást természetesen nem napokon, hanem órákon belül megcáfolhatják az események, mert a lengyel ügyben további érdekes fejleményekre enged következtetni a diplomácia kulisszái mögött folyó izgalmas sürgés-forgás. A lengyel-szovjet viszályt illetően már is újabb fejleményekről beszélhetünk, amennyiben egyrészt kihangsúlyozódik az angolszász beavatkozás, másrészt Moszkva egyre nyitottabban sikraszáll egy lengyel ellen-kormány létesítéséért. Tekintettel arra, hogy a jelenlegi londoni lengyel kormány védelmében az angolszász, és főleg az amerikai sajtó határozottan állást foglal, Moszkva viszont ennek éppen ellenkezőjét cselekszi, nem nehéz felismerni az ellentétet, e tekintetben is az angolszász és orosz magatartásban.

Angol-amerikai demars

Moszkvához?

Churchill brit miniszterelnök, mint jelentettük, személyesen is bekapcsolódott a lengyel ügybe. Tegnap Edén külügyminiszter jelenlétében több, mint egy óráig megbeszélést folytatott Mikolajczyk lengyel miniszterelnökkel, Romer gróf lengyel külügyminiszterrel és Raczyński londoni lengyel nagykövettel. Ez alkalommal a lengyel kormány vezetői részletesen kifejtették álláspontjukat, az Oroszországgal való viszonyt illetően.

A Rador berni munkatársa ezzel kapcsolatban a Daily Telegraph cikkét idézi, mely szerint Churchill rövidesen üzenetet intéz Sztalinhoz, ezenkívül angol-amerikai demars is várható Moszkvában, ha a londoni lengyel kormány, angolszász megítélés szerint, elfogadható álláspontra helyezkedik és ily értelmű tárgyalási javaslatához hozzájárul.

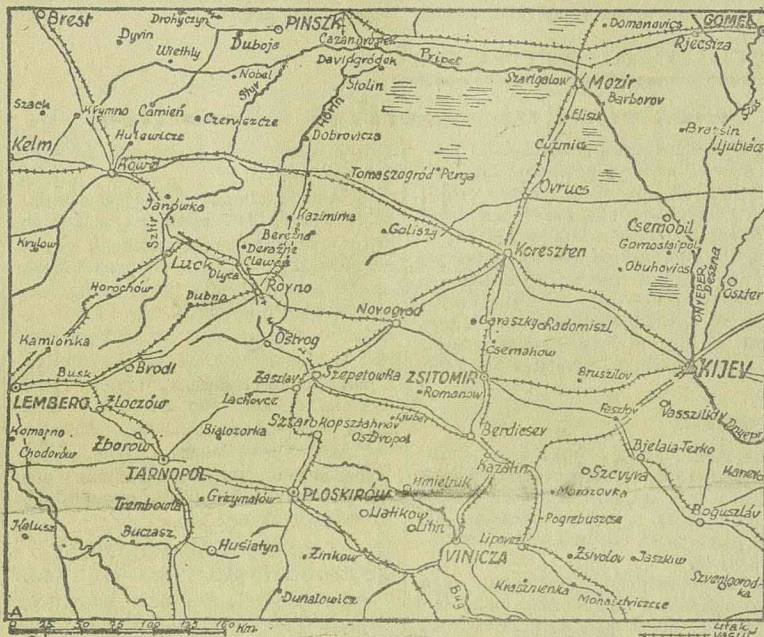
Az orosz álláspont

A Reuter-ügynökség moszkvai közlönetűsége — mint a DNB. amszterdami értesítése nyomán a Rador is közli — a következőket táviratozza:

— A Szovjet mértékadó körei azon a véleményen vannak, hogy Angliának és az Egyesült Államoknak tisztába kell jönniök annak jelentőségével, vajjon ki képviselheti a lengyel népet a szóbanforgó kérdés rendezésében. Moszkva ily értelemben tájékoztatta az Egyesült Államok nagykövét is. A szovjet kormány jó kapcsolatokra törekszik Lengyelországgal, de „nem akar kapcsolatokat létesíteni oly emberekkel, akiknek politikai multjából kitünik, hogy a Szovjet ellenségei”.

„A háború és a munkásosztály” véleménye

A Tass-iroda január 15-i hivatalos állásfoglalása után az első szovjet hírmagyarázat a háború és a munkásosztály című lapban jelent meg. Ebből idéz, stockholmi közlönetűségeire hivatkozva, a bucaresti Timpul: — A szovjet kormány állandóan ki-

Székelykő

Irta: MIKSZÁTH KÁLMAN

Székelykőt, amely Torockó-Szent-György mellett omladozik, egy kevély ormon (alul a völgyben a kis Gesztes partok csörtet a Maros felé), a monda szerint óriások építették. Az erdélyiek többnyire ezekkel az urakkal építették a várakat.

Igazabban 1296 körül építette a várat Thorockay Vencel alvajda. Mindig is a Thorockay-család maradt, ami eléggé feltűnő Erdélyország zajos történelmi multjában. Békés birtoklásról természetesen szó sincs. Sokszor és sokféle ellenség állott a Thorockayk ősi váránál. Ott járt a tatár is, de igaz, hogy el is ment onnét, mert az aranyoszeleli székelyek összecsodolódzkodtak megtámadták a vár környékét előzőlő tatársordást, amely már napok óta szorongatta tüzes ayllóvéseivel a váruat, és két székely legény vezérlete alatt az egyszerű föld-nép elverte onnan a kutyafejűeket.

Hálás volt a várur a főszabadjásért s behívatta a két fiatal vezért, megköszönte a szívességüket megdícsérte a vitézségüket s végül így szólt: — Menjétek nézzetek szét a váramban, termeimben, kincses kamrámban, utállómban és azt választatok jutalmul, ami a legjobban megtetszik.

Az egyik legény visszajött, miután előbb mindent megnézett.

— Nekem a lányod tetszik legjobban.

A másik legény is visszajött:

— Én a lányodat választom.

— Melyiket? kérdé a várur. Klárit vagy Katalint?

— És nekialtotta leányait.

Klárít valahol az udvaron járt, tehát Katalin jött be előbb.

— Ez azt kiáltozta a két székely le-

gény egyszerre.

A vajda mosolyogva szólt közbe:

— Ne okoskodjatok. Egy lány csak az egyiketek lehet.

Erre a két levente összenézett, mindenik értette, mit akar a másik, hogy itt az egyik ember föléseges. Szótlanul kikukcáltak kardjaikat és összemérték. A kardcsatogásra és a Katalin sikoltására csakhamar befutott a várur másik leánya, Klára is. A két székely fiu ámultan ejtette ki kezéből a kardot.

— Hisz ez az! bámszkodik mindenik külön.

Ikrek voltak, Klára szakasztott olyan, mint Katalin.

Helyreállt legott a béke az ifjak kezét fogták, az apa pedig rájuk adta az áldást, de hogy az őse, míg a lakodalom meglesz, egyik se tevéssze el, melyik az ő menyasszonya, egy arany és egy ezüst karikát csináltattak az ötvösnél, a karikába bevették a saját nevüket, s ezt a leányok ujjára huzván, megjegyezte vele ki ki a maga menyasszonyát.

Nem tessék a kezemet rúzbe érte, de meglehet, hogy azóta jött szokásba karikagyűrűvel jegyezni el a menyasszonyt.

1614 ben rossz napok virraadtak a torockó-szent-györgyi várra. Dózsa György jázó parasztjai megrohanták és feldúlták, de csakhamar ismét fölépült.

Tegye eszázari vezér dulatta fel a várat XVIII század elején, mert ura, Thorockay István, Rákóczi Ferenc tábornoka volt. Azóta érdekes rom és senki sem építi fel többé. Kivesztek ám már azok az óriások és tündérek, akik a hajdani várakat építették.

sérleket tesz a Szovjet-Unió és Lengyelország között létesítendő, jó szomszédságon és kölcsönös tiszteletben alapuló, baráti kapcsolatok érdekében. Ennek a vágnak kifejezése, illetve meg erősítése volt a határkérdés megoldására vonatkozó, nagylelkű szovjet kormány-javaslat. A lengyel kormány és támogatói azonban nem akarnak baráti kapcsolatokat létesíteni a Szovjet-Unióval, — hangoztatja a moszkvai lap.

Válasz a „Chicago Tribune”

cikkeire

Érdekes epizód, feljegyzésre méltó a háború és a munkásosztály éles válasza a Chicago Tribune című amerikai lap cikkeire. A Timpul ankarai távirati értesülése szerint a szovjet lap hevesen támadja az elszigetelődési politika mellett kardoskodó amerikai lapot, s a többi között ezeket írja:

— E háború kitörése óta a Chicago Tribune a Németországgal kötendő, kiegyezéses béke mellett foglal állást és vizsályt igyekszik szítani a közös ügyért harcolók között. Ezzel párhuzamosan Roosevelt elnök politikáját is gáncsolja. A Chicago Tribune föbbrendbeli szolgálót tett ilyenformán Németországnak, a Szovjet-Unió elleni rágalmai pedig egyik különleges ismertetőjelének tekinthetők.

— Ennek az amerikai újságnak cikkei olvasva — folytatja a moszkvai lap — az a benyomásunk, mintha a Chicago Tribune oly országban jelenne meg, mely nem Németországgal, hanem a Szovjet-Unióval van hadviselő viszonyban.

A szovjet lap különösen a Chicago Tribune-nek, illetve cikkírójának, Conrad H. Lanza ezredesnek a litván, lejt és eszi nép helyzetéről szóló fejtegetéseit tartja séreimeseknek. Ezek a nepek, az amerikai cikkíró szerint, német vezetés alatt önrendelkezésnek örvendenek, használhatják nemzeti himnuszukat és lobogójukat, egyébként pedig jelentős szolgálatokat tesznek Németországnak. A moszkvai lap megjegyzi, hogy „ezzel a csikagói újság tuitesz még a német hírszolgálaton is, amely sohasem tett említést balti kormányokról”. Befejezésül a háború és a munkásosztály bejelenti a Szovjet követeléseit Észtországra, Lettországra és Litvániára vonatkozóan.

Lengyel nemzeti bizottság

Amerikában

Január 21-én éjtszaka — mint az A tonton Tindingen című svéd lap értesülését idéző egyik DNB-jelentés közd — a moszkvai rádió közölte, hogy az Egyesült Államokban lengyel nemzeti bizottság alakult, amely azt kívánja, hogy a lengyel nép szólítsa fel a londoni lengyel menekült kormányt a szovjet támogatására. Krugitzkij, e bizottság vezetője kijelentette, hogy csak a Szovjet Unióval való együttműködés biztosíthatja a demokrácia us Lengyelország újjáalakítását.

— Ugyanez a szovjet lapok többi

ranadai lap cikkét idézik, amelyek szintén azt tanácsolják a lengyeleknek, szakszervezetek eddigi politikájukra; és igyekezzenek megegyezni a Szovjettel. A Szovjet-Unióval való együttműködés nélkül súlyosbodna a lengyelek helyzete. A lengyel kormány átalakítására feltétlenül szükség van és érthető, hogy a moszkvai lengyel bizottság szintén képviselést követel a kormányban, — így idézi az Afton Tidningen jelentését a Rador.

Lengyel nemzeti felszabadítási bizottság Moszkvában

A Szovjet kelet-európai politikájával foglalkozva az Afton Tidningen svéd szocialista szakszervezeti lap azt írja, hogy „Sztalin máris olyan útra lépett, amely az Oroszországgal szomszédos országok vezetésében saját bizalmi embereinek bekapcsolására irányul.” A legújabb moszkvai jelentések megírják a svéd lapnak ezt a megállapítást, amelyben hírt adnak arról, hogy a szovjet kormány jelenleg „lengyel nemzeti felszabadítási bizottság” megszervezésén fáradozik. E bizottság az algéri francia nemzeti felszabadítási bizottság mintájára alakulna meg és magába olvasztaná a Wanda Wasilewska vezetésével álló „Lengyel hazafiak egyesületét”, amely ugyancsak Moszkvában működik. Erre a felszabadítási bizottságra várna, orosz elgondolás szerint, a Szovjet sugallta új lengyel alkotmány kidolgozása. Moszkva a jövőben csak ezt a már megszervezés alatt álló bizottságot ismerne el a lengyel nép törvényes képviselőjének.

ását, amelyben hírt adnak arról, hogy a szovjet kormány jelenleg „lengyel nemzeti felszabadítási bizottság” megszervezésén fáradozik. E bizottság az algéri francia nemzeti felszabadítási bizottság mintájára alakulna meg és magába olvasztaná a Wanda Wasilewska vezetésével álló „Lengyel hazafiak egyesületét”, amely ugyancsak Moszkvában működik. Erre a felszabadítási bizottságra várna, orosz elgondolás szerint, a Szovjet sugallta új lengyel alkotmány kidolgozása. Moszkva a jövőben csak ezt a már megszervezés alatt álló bizottságot ismerne el a lengyel nép törvényes képviselőjének.

Az amerikai közvetítési

Megbízható washingtoni körök tegnap este feltűnő megjegyzéseket tettek Hull külügyminiszter óvatos sajtónyilatkozatához és azt a kijelentését, hogy a szovjet kormány az USA. közvetítő ajánlatát még nem fogadta el, annak beismeréseként értelmezték, hogy Moszkva nem tartja helyénvalónak az amerikai kezdeményezést. Nem esodál hoznánk azon, — mondták ezekben a körökben — ha Moszkva valóban elzárkózik az amerikai közvetítési igénybevételétől. Több jel szól ugyanis a feltetelezés mellett, mint ellene.

títő ajánlatát még nem fogadta el, annak beismeréseként értelmezték, hogy Moszkva nem tartja helyénvalónak az amerikai kezdeményezést. Nem esodál hoznánk azon, — mondták ezekben a körökben — ha Moszkva valóban elzárkózik az amerikai közvetítési igénybevételétől. Több jel szól ugyanis a feltetelezés mellett, mint ellene.

Lapzártakor jelennek a távirati iratok, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztos közölte Harriman moszkvai amerikai nagykövettel, hogy a Kreml nem óhajtja igénybe venni az USA. közvetítést az orosz-lengyel ügyben. A Suits című svájci lap szűkszavú távirati értesítése ismerteti Molotov indokolását is. Az amerikai közvetítő ajánlat visszautasításával szemben Moszkva közölte, hogy a Molotov-kormány (melvél továbbérvően London is. Washington is nártfőrel) „árnyékkormányt” tekint és csak egy „ténylegesen lemevel kormányt” hajlandó együttműködni. (— r)

Testvérek vagyunk! Munkatársunk írja:

Megakadt a szeme sokunknak azokban a sorokban, amelyekben az aradi magyar munkásság bucsuzott Fischer Aladártól, az aradi római katolikus főgimnázium elhunyt igazgatójától.

Ime, értelmiségiek és munkások között van benső kapcsolatok is. A bucsuzott sorok melegsége bizonyítja ezt. Ma már kétségtelen, hogy a munkásság megegyezik a nemzeti közösséggel, a belépése vagy felvétele olyan egygyarapodási jelenet azoknak a népeknek, amelyek ezt a sorsdöntő folyamatot a maguk területén szerencsésen végrehajtották, hogy nélküle a világ-viharban meg nem állhatnák helyüket. A magunk szűk körében maradván, a közösségi gondolatot tartva szem előtt, mi a leghatározottabban az egyenrangúság alapján állunk. Valljuk és hirdetjük, hogy magyar és magyar között rangfokozat csak abban lehet, ki szolgálja nagyobb odaadással a közösség ügyét, ki ragaszkodik jobban ahhoz a közösséghez, amelynek a megmaradásától és megerősödésétől függ a közösség minden tagjának a sorsa.

Valószínű, hogy a munkásnak korántsem „egyszerű”, hanem nagyon is összetett feladata legalább a tantud rend tevékenysége előtti veszt mérvességéből, de jó kiinduló pont ahhoz, hogy a művelődésben, gazdasági, társadalmi élet más területein is az annyira óhajtott és szükséges közeledés és összekapcsolódás az egyenrangúság alapján történjen meg mind a két oldalról. Ime, a munkásság elismeri szellemi életünk egyik kiválóságáról, hogy minden magyart testvérének tekint. Ez Fischer Aladár legszebb eredménye és dicsérete.

Ezekben a valóságokban és parancsok eszmékben elindulva találkozunk abban a nagy gondolatban, a legfőbb célban, hogy minden magyar testvér. E szerint cselekedjék mindenki. (— a)

Angolszász partraszállás Rómától délre

Róma. Tekintettel arra, hogy az angol-amerikai csapatok a déliolaszországi harcokra nem tudták megtörni a német ellenállást, szombatra virradóra megkerülő partraszállás hajtottak végre. A partraszállás Nettuno és a Tiberisz között, Rómától délre ment végbe. Az angolszászok Nettuno kikötőjét megszállták. Szombat reggel óta súlyos harcok vannak folyamatban, ezek lefolyásáról részletesen még nem érkeztek.

A politikai arcvonal

Moszkva: Teljesen felesleges az amerikai közvetítés

Bern. (Tp.) A Suisse című svájci lap értesítése szerint diplomáciai körökbe tegnap híre érkezett, hogy Molotov szovjet külügyi népbiztos közölte az Egyesült Államok moszkvai képviselőjével Sztalin elhatározását, amely szerint a Kreml visszautasítja Amerika közvetítést a lengyel ügyben. Molotov ezzel kapcsolatban — híre szerint — kijelentette, hogy a szovjet kormány óhajtja a jövőben tevékeny együttműködést kifejteni a tényleges lengyel kormánnyal, de a jelenlegi londoni „árnyékkormányt” semmi esetre sem tekinti tényleges kormánynak. A Szovjet-Unió diplomáciai vezetője még hozzáfűzte azt, hogy nem lehet beszélni szovjet-lengyel viszállyról, egyedül arról lehet szó, hogy Moszkva vonakodik tárgyalásokba bocsátkozni a londoni lengyel kormánnyal. Ilyen körülmények között — Molotov szerint — az amerikai közvetítés teljesen felesleges.

sürgönyöket küld Moszkvába és közleményeket ad ki.

— Ami Sztalinnak Európára vonatkozó felfogását illeti, arról Benes igen érdekes dolgokat mondott azoknak a megbeszéléseknek alapján, amelyeket Sztalin tartott. Sztalin többször hangsúlyozta, hogy ő kezdettől fogva Lenin tanítványa volt, most is az, és hogy nem kell tulságos jelentőséget tulajdonítani a pánszláv bizottságnak, amely Moszkva uralma alatt van. Sztalin ezenkívül, legalább is úgy látszik Moszkva —Prága—Párizs-tengelyt vesz számításba. Benes algiri látogatásának nem lehetett más célja, mint tapogatózás ilyen értelemben.

A FRANCIA BELPOLITIKAI TISZTOGATÓ BIZOTTSÁG MUNKÁJA

Algír. (Tp.) A francia belpolitikai tisztogató bizottság mandátuma lejárt. A francia nemzeti felszabadító bizottság a mandátumot meghosszabbította azzal, hogy ez év február 29-ig meg kell vizsgálni valamennyi északafrikai, március 31-ig pedig valamennyi gyarmati kérdést. A március 31. utáni időben, az addig nem tisztázott ügyekben a nemzeti felszabadítási bizottság dönt.

Hull nyilatkozata

Lisszabon. (Rador) Washingtonból jelenti a brit hírközvetítő szolgálat: Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere a tegnapi sajtótájékoztatón kijelentette, hogy az USA. kormány szoros érintkezésben áll Harriman moszkvai amerikai nagykövettel a lengyel kérdést tekintetében. — A szovjet kormány az Egyesült Államoknak a közvetítésre vonatkozó barátságos ajánlatát még nem fogadta el, — mondotta Hull.

Moszkva-Prága-Párizs tengely?

Bern. (Rador) A DNB jelenti: A Basler Nachrichten londoni le-

velezőjének részletes jelentését közli. Ebben egyebek közt kifejezésre jut az a kérdés, megtalálják-e a szövetségesek a háború után az együttműködés módját, vagy pedig most kívánják-e a szövetségesek utjai.

— Mindenképpen behatóbban kell megvizsgálni a Pravda-ban megjelent cikk ügyét, mert nagy különbség az, hogy a cikk a messzenézó politika jegyében jelent-e meg, vagy pedig pusztán újságírói tevékenységről van-e szó, — írja a svájci lap, majd így folytatja:

— Hogy ebből a szempontból mi volt Moszkva szándéka, azt könnyű kitalálni. Londonban éppen most alakult meg a „haladó lengyelek” bizottsága, amely

Jelentéseink a harcokról

Leningrádtól délnyugatra meghiusultak a szovjet csapatok újabb áttörési kísérletei

Berlin. A német vezéri főhadiszállás jelenti: A keleti harcokban Pripjet és a Berezná között a szovjet csapatok fokoztak támadásukat. Súlyos harcokban a támadásokat visszaverték. Nevelői északra tegnap is visszautasították az oroszok ismételt erős támadásait és helyi betöréseket elrekeszttek. Az iménti déli partján a német csapatok lendületes ellenámadással szétverték egy, a szovjet csapatok részéről alkotott partraszállási hidót. Az iménti déli északra a szovjet ismételt támadásai eredménytelenek maradtak. Leningrádtól délnyugatra meghiusították a szovjet csapatoknak nagyobb gyalogsági és páncélos erőkkel végrehajtott újabb áttörési kísérleteit.

A magas északi gránátoszok északi Finnország kedvezőtlen erdős terepen elhárítottak egy erősebb szovjet támadást. Az ellenség itt véres veszteségekkel szenvedett. A német csapatok nagyszámú foglyot és zászlóanyagot ejtettek.

A déliolaszországi arcvonal nyugati részén a súlyos elhárító harcok terjedelmében fokozódtak. Az ellenség több támadását, amelyet erős tüzérségi előkészítés előzött meg, visszavertek. Egy helyi betörést elrekeszttek. A német ellenámadás Munturától északra, az ellenség súlyos veresége ellenére is kedvezően haladt előre. Angol bombavető kötélek az élnant

éjszaka északnyugati és közép-németországi terület fölé repültek. A nyomban nagy erővel működésbe lépő német légvédelem megakadályozta az ellenséges gépek összpontosított támadását. Néhány helységben, különösen Magdeburg városában, esékely embervesztések és épületkárok támadtak a lakónegyedekben. Eddig érkezett jelentések szerint 61 angol bombázót lelőttek. Az ellenség ezenfelül a megszállott nyugati területek fölött nappal 7 repülőgépet vesztett.

A német légerő erős kötelékei január 22-re virradó éjszaka több hullámban Londonot támadták. Számos nagy tüzet figyeltek meg.

Dittmar altábornagy a keleti hadihelyzetről

Berlin (Tp.) Dittmar altábornagy, a kiváló német katonai szakíró, hosszabo nyilatkozatot tett a keleti harcokról. Az ősz óta — mondotta Dittmar — német szempontból a harcok helyzete nem rosszabbodott, sőt lényegét tekintve, egyes helyeken megszilárdult. Tény az, hogy a Szovjet a múlt nyáron olyan offenzívát kezdett, amely reményteljesnek látszott, de ezek a remények nem váltak valóra. Mi most időnyerésérti harcunk és az időt természetesen ki is tudjuk használni. Bizonyos dolgok bekövetkezésére várunk. Megállapítható, hogy mi kezdettől fogva mindent

hosszu időre terveztünk és így állítottunk be. Nagyszámu német katoná van itthon, pótkereteink teljesen megtöltve várják a rendelkezéseket. Emberanyag szempontjából ez idő szerint jobban állunk, mint a Szovjet. Mi az emberanyaggal rendkívül takarékoskodunk, néha

Legújabb

Churchill beavatkozásában van a lengyelek minden reménye, — írja a Dzennik Polski

Bern. (Tp.) A Tat című svájci lap londoni jelentése szerint, angolszász politikai körökben megnyugvást váltott ki az a tény, hogy Churchill miniszterelnök ismét átvette az ügyek vezetését.

A Dzennik Polski, a londoni lengyel menekült kormány hivatalos lapja ezeket írja: Az angol miniszterelnök kipróbált barátunk. Ismerjük érzelmeit és a lengyelek iránt társadalmi szeretet, amelyre kifejezésre is juttatott. Hasonlóképpen nyilatkoztak a magyar kormánykörökben is; a szovjet-lengyel ügyben minden reményünk Churchill beavatkozásában van, — állapítja meg a lengyel lap.

Anglia moszkvai nagykövete egyelőre Londonban marad

London. (Tp.) Clark, Anglia moszkvai nagykövete, aki szabadságát Amerikában töltötte, Londonba érkezett. A nagykövete tegnap külön kiáltványon jelen meg György királynál. Hír szerint Clark nem utazik azonnal Moszkvába, hanem néhány hétig még Londonban marad. Moszkvába való visszatérése előtt fontos megbeszéléseket folytat majd Churchill miniszterelnökkel, Eden külügyminiszterrel és több más politikai vezető személyiséggel.

Szemhatár

25 ÉVE
1919. január 27-én halt meg
ADY ENDRE

Ifjú szivekben éltek

Ifjú szivekben s minig tovább,
Hiába törnek életemre
Vén huncutok és gonosz ostobák,
Mert életem milliő gyökerű.

Igen, én élni s hódítani fogok
Egy fájdalmas, nagy élet jussán,
Nem ér föl már szitkozódás, piszkok:
Lyányok s ifjak szíve védenek.

Örök virágzás sorsa már az enyém,
Hiába törnek életemre,
Szent, mint szent sir s mint koporsó,
kemény,
De virágzás, de élet és örök.

ADY ENDRE

Móricz Zsigmond Ady Endréről

„Az író azzal hat, amivel mint ember él; írónak az élete az írásban teljesedik ki. Nyílt és tudatalatti érényei s bűnei és maga az életműve, mely adja ott neki: csak ott tör ki salaktalanul s egészen a betűim keresztül. Nézd meg az író

azt a lobogó örömet, amit két szó tud kelteni, amit Ady Endre leír s amit minden szava fel tud ébreszteni abban, aki rezonálni képes rá.

Egy-egy Ady-kötetnek ugyanolyan édes illata van, mint egy tavaszi boldog

rétnek, egy valódi szénakaszalós, berkes, virágos, csobogó érpatakos magyar mezőnek, tele a természet minden felszíkázó szépségével s lehetőségével s lehetőségével s a magyar élet minden keserű és ostoba hiányával...

Az Ady-szavak mint a rigófütyű csatognak s az Ady-sírfák mint a természeti képek hatnak s az Ady-versekben egy-egy valóságos természeti jelenség, vihar és szélfúvás és napsütés élnek.

Ady Endréről a költőből valami halálán s ezervolton feszültségű idegerő árad, amely ha bekapcsolódik saját idegéletünkbe: akkor mindnyájunkból egy fokozott Ady Endrét csinál: innen az a boldog rajongás, amellyel Ady-t az egész ifjuság szeretni tudja.

A Romániai Magyar Írók Antológiája

Amikor először került a kezembe dél-erdélyi írónak izléses és a mai viszonyokhoz képest fényűző kiállítású könyve, önkéntelenül is az egység képét látam kibontakozni belőle és látom ezt annak ellenére, hogy a könyvben bemutatkozó 19 író műveinek irodalmi értéke minden bizonnyal nagy változatosságot mutat. Az írók között vannak kezdők, akik most lépnek első ízben a nyilvánosság elé. Vannak olyanok is, akik hosszabb hallgatás után szólalnak meg, talán nem is annyira az antológia lelkes szerkesztőjének, Vita Zsigmondnak és munkatársának ösztönzésére, mint inkább azért, mert megéreztek a közönség irodalmi szomszúságát és úgy gondolták, hogy ma már kötelességük e szomszúság elnyitása. És vannak végül mások, akik, — a regionális irodalmunk szelid, domboldalait felejt, — örökös hegyesücsök látványának. De ezek sem... könyvből, inkább csak lendülettel... bele. Úgy érzem, itt a jobbakk ragad... magunkkal a gyengébbeket, mert bátorságszító és lendítő erejük nem véletlen és nem öcsöl, hanem olyan, mint a reszeg-csikorogva meginduló malomkereke, melynek mozgása csak eszköz arra, hogy liszt legyen a buzaszemből.

De lássuk, mit mond Vita Zsigmond az antológia megszületéséről.
— A mag. Kakassy Endre vetette el, 1942 nyarán, amikor felszólította az írókat, hogy tegyenek vallomást a feladattal. Úgy látta, hogy seregszemlélet kell tartanunk meglevő írógárdánk felé és megszólaltatásunkkal szolgálunk kell népünk kulturális gényeit. Kakassy gondolatát aztán Abafáy Gusztáv öntötte formába, amikor felvetette az antológia elkészítésének tervét. A szerkesztést, a beérkező művek megrostálása s összeállításának munkáját magam vállaltam és Kacsó Sándor odaadó segítségével végeztem.
— Első sorban az irodalmunk frissen sarjadó hajtásait akartuk bemutatni s ezzel is névelédszere serkenteni. Számoltunk arra a hátránnyal, hogy ilyen módon nem tudunk majd irodalmi csomaggal... közönségre, a népre gondoltunk.
— Örömmel látjuk, hogy egyik-másik első ízben bemutatkozó írónk pompás kiforrottsággal jelentkeznek. Mint pl. Tatragi Pál András, aki időközben a „Havi Szemle” hasábjain is igazolta a-

pos népismeretét és elbeszélő tehetségét. A népi élete? Kiss Ferenc is jól ismeri. Kellő gyakorlattal szép eredményeket érhet el. Bitai B. Pál szintén határozott elbeszélő vénával ir. csupán felvetett tárgyát kell alaposabban átgan- daloznia.

— Nagyon örülnék Olosz Lajos be- küldött írásainak, — folytatja Vita Zsigmond. — Felgyült erőket éreztem a költeményeiben. Serestély Béla, hosszabb hallgatása után, újult erővel versel. A fiatalok közül Szepesi Nits István fejlődésében bizunk.

— Igaz, vannak még értékes írónk, akiknek nevét hiába keresnők az antológiában. Nem szeretnők, ha azt hinné az olvasóközönség, hogy elmaradásuk egyben rúrlatot is jelent a műveik felett. Az antológia célja nem az volt, hogy vonalát halgaztatás után, újult erővel versel. A fiatalok közül Szepesi Nits István fejlődésében bizunk.

— En pedig azzal az érzéssel tépem le jegyzetfüzetem teleirt lapját, hogy valamilyen hősi elindulásnak, nékilendülésnek, a kisgyermek első, de már céltudatos lépésének történetét jegyeztem fel. A „Helikon” is így indult, — mondja néhány nappal később Kakassy.

Karinthy tréfás parabólája jut az eszembe:

„Legrosszabb esetben csak valami jó jöhet ki belőle.”

Brassai János.

Ujságíró-emlékek

Ady Endre halálának huszonötödik évfordulóján

1919. január 27. irodalomtörténetünk feketetűvel napja. Ady Endre negyedik-évszázaddal ezelőtt, ezen a napon hunyta le az örökre bus, nagy szemét és törhetlen, fiatalon maradt lelke kiröppenő betegségtől, megpróbáltatástól sokat szenvedett testéből. Azóta elhaltak és ma mar min az újabbkori legnagyobb magyar költőre gondolunk vissza kegyelettel a „hepe-hupas vén Szilágy” kimagasló szülőjére.

Az évforduló alkalmából régebbi, szilágyi megyei, kezdő ujság-rókoromban írt riportjaimat, 10—12 évvel ezelőtt készült jegyzeteimet lapozgatom.

Első, Adyval összefüggő tudósításom

egy beszélgetés leírása

volt, amelyet Somogyi Károly dr. ny. főszolgabíróval, a d-ak-költő sz-reimi és önképzőköri ellenfelével, tanuló versenytársával, de a mellett egyik legjobb barátjával folytatam. Később Erdemindszentre látogattam el és Ady szülő házáról, dolgozószobájáról írtam tudósítást és többször beszélgettem Ady Lőrincével, az annyiszor megénekelt „ides”-sel is. Öreg cselédekkel álltam szóba, akik az éle, nagyobbik felét meg futották már, de tisztán emlékeztek „Bandi urfi”-ra. A nagyasszony mindég és mindenki, szívesen fogadott, aki „az ő lelke Bandi-já”-ról érdeklődött, de különösen szerette az ujságírókat, akikről a Debrecenben, Nagyváradon, Eudapestben, majd Párizsban hírlapíróskodó, cikkeit „dyban”-nal jelzett fia jutott eszébe. Ezüstnyelű botja nélkül soha egy lépést sem tett. Ösz hajának fehér selyemfőnye, szemének jóságos, bánatos nézése még ma is előttem van. Szeretett beszélni, és aki társaságában volt, az sohasem unatkozott. Sokat beszelt. Szavai mint apró csemögök muzsikáltak. Mindég korán kelt, reggel régy órákor már őrös volt az ágya. Tett-vett, egész nap raskogatótt, kedves hangon osztogatta ki öreg cselédeknek az aznapi elintéznivalót. (A földet eladtá ugyan, olcsón, ott megtelepedett székely földműveseknek, de a régi cselédeket nem küldte el.)

Halála előtt egy évvel

egy-egy lapok azt írták a költő édesanyjáról, hogy nyomorog, sőt a gazdag képzetű ujságírók arról is tudtak, hogy a nagyasszonynak a szükséges orvoságra

Dél-erdélyi irodalmunk bemutatkozó műve:

Szemlér Ferenc: Hazajáró lélek

A kiváló író egy letűnt kor-szakot állít elénk ebben a könyvében. A költő fia rajzol maradandó arcképet a költő apjáról. Minden lapján a líkterű, drámai élet izzik a szerző sajátos lírájának finom színei mögött.

Eragadtatással beszélnek róla, akik olvasták.

Kapható a feskés könyveket árusító könyvkereskedésekben. Ára 190 lej.

Szélrózsa

REMÉNYIK SANDOR ÖSSZES VERSEI. Hétszáz és néhány versben, ezerkét-száz és néhány lapon, két hatalmas kötetben jelent meg, izléses új köntösben: Reményik Sándor költészete. Tul a téren, tul az idő: mint tért legyőző, időálló alkotások kerülnek a mai olvasó kezébe a költemények s hirdetik a költő nevét és dicsőségét. Bár minden a maga helyén van az új kötetekben is, mégis először idegenül állunk szembe velük, nem találjuk a verseket a maguk helyén. Mj azokban az igénytelen barna, fehér, világoskék és sötétkék füzetekben kisebb és nagyobb kötetekben vagyunk otthon, amelyek itt és akkor, Erdélyben és a két háboru között jelentek meg.

„Reményik Sándor összes versei” — Vajjon e köznapi cím alatt vannak — kérdezzük — azok a látások és üzenetek, amelyeket a költő, a mi költőnk, a lélek csodás világában látott és hallott, majd kifejezett és közvetített, egy negyedszázadon át, a mi számunkra? — Nemzedékek mennek el és nemzedékek jönnek elő, amelyek újból és újból felfedezik Reményik Sándort s hallanak tőle olyan új üzeneteket, amelyeket még mi, az idősebb nemzedékek sem halltunk. (t. s.)

ÖTSZÁZÉVES NAGYERTEKŰ DALOSKÖNYVET találtak Ostmarkban, a wienhausen-i kolostor levéltárában. A könyv rendkívül becses daloskincs tartalmaz: 36 alsónémet, 15 latin és 7 latin-alsónémet éneket. A lelet valódiságát és korát Boya Katalin apátnő sajátkezű bejegyzései igazolják, aki 1433—1470 között volt a kolostor éln. A dalos könyvben megtalálták a „Madárlakodalmom” eddig még nem ismert legrégebb feldolgozását is.

Siraló

Párakék kőd száll a mezőkre, és füstszíni a hegyeken. — jobb volna felejteni rólad, szerelem.

Jobb volna felejtened rólad, s a hék erdőben hallgatag élébe törni a halálnak, mint a vad.

Vagy messziről elálmódozni, mi már csak emlék s tiszta iz, oldani és oldani egyre, mint a víz.

Vagy zuhatagos napsütésben állni, ha mint szél zug a vágy, nyújtózni fényben és melegben, mint a fák.

Nem így, egy esepjiéért a méznek, lenyelni könnyet és epét, egy percéért a menedéknék, bukni eléd.

GYARMATHY ERZSÉBET

Új könyvek:

Romániai Magyar Írók Antológiája
GARDONYI GEZA: A falú ember
KABGS ÉVA: Amit az én sorsom megad nekem
KAKASSY ENDRE: Erdélyi Mesevilág
Kaphatók a feskés könyveket árusító könyv-szobtokban

„Alig van pénze. Mind ez akkor történt, amikor Csinszának, a költő volt feleségének második férje, Márfy Ödön, budapesti festőművész tudomására juttatta öv. Ady Lőrincnének, hogy hajlandó ugyan a szerzői tisztelgés feladását átadni neki, de a tulajdonjog átengedése nélkül. A hangulatkeltő újságcikkbeket maga a nagyszonyon cáfolta meg.”

— Nem rózsás ugyan az anyagi helyzetem — mondotta, amikor az egyeseket negyeddobótt közlemények megjelenése után felkerestem, — mintahogy ma nagyon sokan nem költhetnek annyit, amennyit szerepének s amennyit kelle, a székiegések azonban megvannak s a kiszínezett tudósításokban leírt nyomorúságtól, hála Istennek, messze vagyok.

Voltak persze gondjai, mert a földért rapot készpénzvágya nagy részét elárta a konverzió, és így szűkebb anyagi viszonyok közé jutott. Megvált azonban mindene, ami kellett. A régi nagyszonyok ügyességével alkalmazkodott a megváltozott helyzethez. A budapesti rádiószerepléséért kapott összegből például fejőstehent vásárolt és büszkén mutogatta a „Rádió”-t a kuriára érkezett vendégeknek.

1935 szeptemberének egyik vasárnapján

megható ünnepség

azin helye volt Erdmindszent közűs. Ady „bogarhátú”, színművelés kis szülőháza előtt akkor leplezték le a költő kőbe vésett domborműszobrát, amelynek költészetét jórészt a közűs lakói viselték. Ady hívei, osztálytársai és nagyon sok újságíró vejt részt az ünnepségen. Az egyik nagyváradi lap „kiküldött munkatársa”-ként szorongtam a tömegben. A beszédek, főleg Tabéry Géza író és lap szerkesztő szavait sirva hallgatta végig a kedves, őszhajú néni: öv. Ady Lőrincné. Háta megélt Lajos fia állt, aki azóta szintén elköltözött már az élők sorából. Az anya hol a halott fiuról készült szobrot nézte, hol élő fiát, az utolsó Ady-sarját. Táián a jövőbelátó, a jó költő vers-soraira gondolt: „Két fia van és veük élvész e dus kis földnek kis családja...”

Ródeas szobáca, hófehérre meszelt, feül padlőgerenda, két piú ablak az utcára, egy az udvarra, mindhárom tele pros muskálival, a falon régi családi fényképek, az egyik sarokban egyszerű barna agy — így festett az a szoba, ahol 1877 november 22-én Ady Endre született. A válygából épült kis házban még egy udvari szoba is van, a kettőt pitvar választja el, elől pedig széles tornác húzódik, ahol esténként egymagában borozgatott a kevésszavú Ady Lőrinc, míg a szomszéd szobában aludni tértek a hancurozásban kifáradt fiúk. A ház előtt eper-ák és régi gémeskut áll. A nagy telek másik végében építette Diósdí Ady Lőrinc az új házat, amikor a fiuk már nagyobbbaeskák lettek. Itt is két szoba van, őrveges tornáccal. Ebben az épületben volt

Ady Endre dolgozószobája, ahol Erdmindszenti tartozkodásai alatt lakt. Ennek a szobának a berendezésén sem változtatott az édesanya. Agy, asztal, székek, szekrény, könyvespolc volt a szobát. A ház előtt van a lugas, ahol Ady Endre nyári estéken borozgatott.

Ady Endre édesanyja kis vagyonának nagyobb részét végrendelettel a zilahi közűségi-kollégiumra hagyta, ahol külön helyiséget rendezek be a költő volt dolgozószobájának butaival és így ezeket a but, rokat más városban, más szobában láttam viszont. Jelen voltam, amikor Ady Lőrincné végrendeletét az ősi iskola előjárósága előtt felolvasták. Az áldott lelki nagyszony azzal a kikötéssel hagyta a vagyonát a kollégiumra, hogy a jövőtelemből szegénysorsu diákokat segélyezzenek és annak a kivánságának idót, kifejezést, hogy a tünjintézetnek adományozott új épület mellé vásárolják meg a költő szülőházát is. Az Erdmindszenti ingatlanon kívül az iskola tulajdonába kerültek az eredeti fényképek és levelek, Ady kézírásait, diákjai rendezőszalagján, diák-korában, kü-

lönleges ünnepi alkalmakkor viselt kalotaszegi mellényén, iskola bizonyítványain és egyéb iratajn kívül az édesanyjának ajándékozott diszkótesés könyvpéldányok is. A „Vér és arany” kötetén ez az ajánlás olvasható: „Édes anyámnak, az egyetlen asszonynak, az egyetlen embernek, aki értem legtöbbet szenvedett s aki bennem mindig bizott, aki engem mindig szeretett, aki nekem mindig megbócsított. Erdmindszent, 1908 február. Ady Endre”. Egy másik könyv címlapján,

a „Halottak élén”

ez olvasható: „1918. december 31. Boldog újévet kíván szeretettel a beteg Ady Endre”.

Mindég boldogan hangoztatta szinte páratlan szeretét édesanya iránt. Szülőfalujával kapcsolatosan írta egyszer: „Erdmindszent nekem legeslegelőször is az édesanyámat jelenti, aki sóhajtani se

mer, ha én netalán alszom és álmodom”. Édesanyjára, az „édes”-re vonatkozó sorok mindig a legáhitatosabb szeretet hangján szóltak.

Nagy ajándéka volt a sorsnak — a sok sok fájdalom ellenére — az a tizennyolc esztendő, amellyel az anya túlélte fia halálát, mert így megérte sokat üldözött és sokszor megcsufolt gyermeke lángelmájének, kivételes költői nagyságának teljes elismerését.

„Az anyám és én” — így hangzik egy Ady-vers címe, azé a gyönyörű költeményé, amelyben a maga, az édesanyja és a fajtája tragédiáját tömöríti a tövis-sel glóriázott, a fajáért küzdő, öntúzen elvérezett költő. Az anya és fia immár együtt nyugszik a világáros diszes terektőkertjében és a két néma sirhant közös felírata a versnek a címe lehetne: „Az anyám és én.”

Babuczay György.

Az álom, az más

Írta: KOMAROMI JÓZSEF SÁNDOR

1. A vöröses, ragyás arc, közepén a jókora orrad, szinte már lángot vetett. A sörtes haj alatt lustán mozgó agyvelő meggyorsult ütimmel dolgozott. A szárho vakondszem hunyorogva irányult, az asztal közepén álló petróleumiámpára.

— Berugtam... A nehézség essen bele, két lámpát látké az asztal közepén, pedig tudom, hogy csak egy van rajta — dűnynyögte maga elé a keresztkoma.

A házigazda, akinél a keresztelőt ünnepele, a mellette ülő ragyásképhűz fordult:

— Mit mondasz, koma? — kérdezte botladozó nyelvel.

— Mán ez is részeg! — legyintett a ragyás. — Egy látom itt mán mindenki részeg...

— Hát osztán? Nincs mindennap körszűűű — vigyorgott a házigazda. Három pohárral még megivott, aztán minden összezavarodott a fejében.

2. Anon kapta magát, hogy otthon van, az eresz oszlopának támaszkodva és a fogait piszkálja a bicskaja hegyével.

Egyszer csak nyílik a kiskapu és belép rajta az állatorvos, mögötte két csendőr.

— Nini — gondolja a ragyás, de meg se rezdül, csak piszkálja tovább a fogát a bicskával. Csodálkozik, hogy olyan nyugodtan nézi a betoppán hivatatos embereket.

— Jónapot — köszön röviden az állatorvos.

— Aggyisten — fogadja a ragyás, szinte jókedűven.

— Hát — tér a tárgyira nyomban az állatorvos — megnézzük a lovat

— He kíváncsiak rá — rántja fel a vállát a ragyás és elmosolyodik.

— Takonykér van a községben, minden lovat meg kell vizsgálnunk, — magyarázza az állatorvos.

— Azt ugyan vizsgálhatja, akár egy héti! — feleli a ragyás és elkezd nevetni.

— Na — az állatorvos csak ennyit mond és megindul az istálló felé. Az egyik csendőr nyomon követi.

Az állatorvos már jön is visszafelé

— Agyon kell löni — mondja egykedűven.

A ragyásképi érti, hogy — a doktor őrjesszti akarja, amiért olyan semmibe veszi az egészot, hát csak áll rendületlenül, az eresz oszlopának dőlve, ártatlan mosolyra húzott szájjal. A csendőr azonban, amelyik az állatorvost kísérte, rászól:

— Vezesse ki a lovat! — s a nyomtaték kedvéért megrántja a puskaszíjat kicsit.

A ragyásképi egyszerre megdermed. Hát komoly?

— Hová — kérdezi rekedten.

Az állatorvos körülnéz

— Oda, annak a kisháznak a falához. Kőözze a fához, hogy az őrmester ur agyonlőhesse.

A ragyás megrendül. Már érti, hogy nem tréfálnak ezek. Megindul. A lába megrögygyni térében, ahogy befordul az istállóba. Gondolat nélkül lép a jászolhoz és kezd oldani a kötőféket. Azután megrántja a kötéi végét. A ló visszafordul, csodálkozva ránéz gazdájára, de nem mozdul.

A ragyás csak most pillant a lóra. Végigsimítja szemével sárgaszőrű potáját, a homlokán a fehér foltot és értelmes, nagy szemét. Nézi az állatot és a fejét ingatja.

— De hisz nincs ennek semmi baja! — mormogja maga elé.

A ló meg, mintha csak értené szavát, fölryerit.

A ragyás ember szívében melegség árad el és már tudja, hogy nem engedé bántani az állatot. Csak azt nem tudja még, hogyan szabadítsa ki a lovat?

— Gyere, Csillag — rántja meg újra a kötőféket. — Ne félj, nem hagyják — teszi hozzá, szinte melegen.

A ló megindul. A ragyás kivonati az udvar közepére, 5 egyszerre észreveszi, hogy a nagykapu tárva-nyitva, pedig az előbb még csukva volt.

A csendőrmester meg már nyúl is a puskaszíjhoz.

— Csak löjji. La mersz — ordít föl a ragyás, a lóra ugrik és a vékonyába csapva a csizmáját, kim terem vele az utcán.

Sokáig rohan vele a ló, amikor egy füves rétre érnek. A ragyásképi megállítja a lovat és visszazén. A falunak még a toronygombája se látszik sehol. Erre leszáll a lóról, megvergeti a nyakát és elnyulik a fűvön.

A ló is nyomban mellé hemperedik.

— Csillag — morogja a ragyás clérzékenyülve, átöleli az állat fejét és megcsokolja a potáját. — Nem bánom. ha igaz is, hogy bejeg vagy, azt se bánom, ha megdögölök veled együtt. De nem hagytalek...

3. — Ébredjen már, hisz a hasára süt a nap! — rázogatója a felesége a ragyás embert, harezogson.

A ragyás izzadtan ül fel az ágyban. Csapzott üstökőbe turja az öklét és csak nehezen éri fel ősszel, hogy a lódotört, a csendőroket, a menekülést a lóval, mind csak álmodta. Aztán sorra eszébe jut a keresztelő, a vacsora, a pálnika.

— A nehézség essen a spirítuszába — mormogja, kimászlik az ágyból, felhuzza ruháját és indul kifelé, egyenesen az istállóba. Tudja ugyan, hogy az álom a pálmkától lett, de meg akar bizonyosodni, hogy nem lett-e valami az álomtól is?

Ahogy az istálló küszöbére ér, egyszerre megnyugszik. A ló békésen csörgeti a jászol mellett a kukoricaszárát, amit az aszszony vethetett elibe. Kicsit áll az ajtóban, aztán az ablakból előkeresi a vakarót és tisztogatni kezd; a lovat. Az állat megrándul, aréb lép.

— De kényes letél, az anyád! — kiált rá a ragyásképi és öklövel oldalba vágja a lovat, hogy csak úgy döng.

Iparosságunk rangja

Munkatársunk inja Braşov-Brassóbol:

Karácsony táján az öreg Cenk a maga erdeiből készségesen adott mindig szívölvényfenyőket, hogy az emberek azokat a szeretetet hozó Jézus születésének öröme karácsonyfának használják és ajándékokat rakjanak alá azok részére, akik szüviknek kedvesek.

Karácsonyfát állított a braşov-brassói magyar iparosság is egész sereg tanonc számára. Braşov-Brassóban a város alapításától kezdve mindig elismert, tekintélyes foglalkozási ág volt az ipar.

A különböző szakmájú iparosok között első helyen állottak mindig a magyar nemzetiségű iparosok. Tudásukkal, szorgalmukkal, megbízhatóságukkal megbecsülést; vutak ki maguk iránt. Ma is szép számmal vannak a városban magyar nemzetiségű iparosok, akik nemcsak arra gondolnak, hogy régi hírnevüket megővják, hanem gondjuk kiterjed az új iparosnemzedékre is, amely majd a helyükbe áll, ha egykoron a Mindenható örökre letéteji velük a szerszámot.

Nem véletlen, hogy Braşov-Brassóban éppen az iparostársadalom vezető tagja, Szabó Béni volt képviselő a Népközség élnöke. Az ő buzditó példadadása nagyon hozzájárult ahhoz, hogy a magyar iparosság minden esztendőben támogatta, segítette az iparos pályára került serdülő ifjakat. A nincsteleneknek könyvet és egyéb ianszert, ösztöndíjat, ruhát juttatott. És így volt en most is. A braşov-brassói magyar iparosság karácsonyfát állított és odaadta a magyar nemzetiségű iparosoknak. Szép ünnep volt, fejjegyzésre érdemes. Iparosaink magatartásából általában értelmiség; rétegünk számos tagja tanulhatna.

A más városból való látogató azonnal érzéssel távozik innen, hogy a magyar iparosság méltán megérdemli azt a rangot, amelyre áldozatkészségével és helytállásával közösségi életünkben szorod. (—bón)

Japáni udvariasság

Egy Genfben tartott nemzetközi gazdasági értekezletre az Észak-amerikai Egyesült Államok Davis Normannt küldte. Az amerikai ur ugyanabban a szállóban szállt meg, amelyben a japáni delegáció lakott, s az első este együtt is vacsoráztak. Mindjárt meg is beszéltek, hogy másnap délelőtt a szálló halljából egyszerre indulnak az értekezletre.

Davis Norman pontosan érkezett a megbeszélte időpontban. Amint a félkörből kilépett, megpillantotta a japáni urakat, ünnepies fekete öltözetben, kezükben cilinderrel. Ő maga viszont — amerikai szokás szerint — még ilyen ünnepélyes alkalomra is csak szürke uton ruhát viselt. Zavarát fokozta, hogy a japániak udvarias és melegségteljes mosollyal pillantottak végig saját fekete öltözetükön.

Davis akkor bocsánatot kért, hogy még néhány pillanatra vissza kell mennie a szobájába, valamit elfelejtett — mondta, — fölvitette magát és szélesebben átöltözött, feketebe, cilinderrel, szóval, abba az előírásos diszbe, amelyre a japániak adtak neki példát.

Amikor azután másodsor érkezett le a hallba, elképedve látta, hogy a japáni urak közben szintén átöltöztek: — szürke utcai ruhába.

Persze mindez nagyon, de nagyon régen történt...

Disztárgyakat, műtárgyakat és jeles képeket gyors eladásra átvesszünk.

„Arta-Frumoasa”

Timişoara, IV. Carol-körút 8. sz. Bej. szám 24-1074-1941.

Mindnyajunk dolga Szilveszteri számvetés

E cikk borulató következtetéseivel nem mindenben értünk egyet. Az írónak azonban feltétlenül joga van gondolatait és érzéseit népe elé tárni.

Korán sötétedik. Ebédután feljegyzéseket írogattam írodalmi életünkről, de csakhamar abbahagyom, mert nem volt kedvem lámpát gyújtani. Az ablaknál állva hosszan nézegettem a külváros fölött makacsul lengedező ködöt. Arra jártam a déli előtt... De nem gondolom végig. Inkább öltözöm, mert el akarok menni a szilveszteresti ájtatosságra.

A padokban minden ülönclly foglalt, a templom mégis üresnek hat. Kevesen álldogálnak a padok között s még az egyháztanács székein is csak ritkásan ülnek a választottak. Délután hat óra van, a munkások, háztartási alkalmazottak, iparosok hivatalnokok, üzleti személyzetekhez tartozók, egyszóval a b-i magyarság ilyenkor még minden ereje megfeszítésével dolgozik, hogy a tehetősebbek helyett is elvégezze az ő esztendőre kiszabott munkát.

Későn érkezhettem, mert a „Téged díszérünk” már nem hangzik fel az orgonán. Ezt még előttem elénekelték. Ehelyett a plébános lép a szószékre a szokásos évvégi beszámoló megtartására. A hívők elhelyezkednek a padokban, szorgalmasan köhögnek. Egy-két uriember eltávozik. Ismerem őket. Együtt vannak meghíva vacsorára a fuzgárdag ezenlánoskenyérmag-gyárosokhoz s amint éresülők, kötelező a frakk. Ahhoz pedig korán kell elkezdeni az öltözést.

A plébánost csak félfüllel hallgatom, mert fáradt vagyok. Szorgalmasan lépegetnek egyik lábáról s másikra s gondolataim szabadon kalandoznak. Hirtelen azonban megkap egy félmórdat és visszaférlök a kalandozásból. Ide ebbe a barokk templomba, amely kevés lendülettel, némi vidéki mellékzsel, de nem illetélenül a római Gesu-templom másaként készült, legalább is alaprajzában. A plébános az évi statisztikát olvassa fel.

Hangjában nyugtalanító mellékzsongát veszek észre. És a közönség is nyugtalanul fészkelődik a padosorokban. Ugyanakkor megmozdunk az ide-odajárkálás. Ugyátszik az urak már mind eltávoztak. De hát ez nem is noiük való. Esetleg a nyugtalanlanság miatt nem tudnék olyan józian viselni drága frakkjainkat.

Az Ur ezekenlenczáznyvenharmadik esztendejében a B-i plébánián megkeresztelték 101 újszülöttet. A plébános elképed azon, hogy ezekből csupán a háromnegyedrész volt törvényes; az idők jelenek tartja ezt. Az igazán megdöbbenő azonban az, hogy a múlt évi számmal szemben a csökkenés 23. Azaz 1942-ben 124 volt a keresztelések száma. Vagyis a most záruló év tartama alatt huszonehárommal kevesebb római katolikus eszesemőt tartottak keresztvíz alá, mint tavaly. A születések száma ismét 25 százalékkal csökkent.

A csökkenés nem mai keletű. Ha évről-évre visszafelé haladunk az egyházközség anyakönyveiben, a kevesebb mindinkább szembeélik. Aztán elérkezünk a sorsfordulató jelentő éshöz és a szívünk egyszerre megáll. Mi volt itt azelőtt! Micsoda virágzás, micsoda számok. Nem a lelkek lettek kevésbé vallásosak azóta, csupán az emberek tüntek el. Csupán az asszonyok hiányoznak, hogy méhük megtermékenyüljön, csupán eszesemőt, hogy világra jöjjenek. És... igen, hiányoznak a fiatal férfiak is. Egy nemzedék fiatalisága hiányzik.

1942-ben 135 katolikus hívő halt meg és 1943-ban csupán 121. Örvendhetünk, hogy az idén kevesebben jávoztak el közülünk. De vessük csak össze ezeket a számokat a születésekkel s mindjárt kiderül, hogy 1942-ben „csak” 11-gyel volt kevesebb a születések száma, mint a halálozásoké, míg 1943-ban már huszsal. A hiány szinte 100 százalékkal növekedett!

1942-ben 42 pár, 1943-ban 45 pár kötött házasságot. A plébános megemlíti, hogy jókora részük idősebb emberekből került ki,

akik öregkorukra kötöttek érvényes egyházi házasságot. Egenem teszt ez a körülmény, mert megint csak a fiatalok esalad-alapításai, szaporodási kedvének hiányát olvasom ki belőle. Borulató vagyok, ma egész nap borulató és mind-nyütt romlást olvasok ki az életfáradó adatokból.

— Nincs kedve szaporodni ennek a népnek, jut eszembe egy régebbi népkutató munka megállapítása. De miért nincs? Hiszen az idézett mű szerzője szerint a jólét, az összekapargatott vagyon feltétele termelje ki az egykét. Szerinte a gazdaságilag alacsonyabb szinten állók, a szegénység, a proletáriátus mindig szaporoságával szokott felelni a mostoha körülményekre. Ha ez igaz volna, akkor most a szilveszteri statisztika négy-ötödrü sziméktől roska-doznál s talán a plébánosnak sem volna oka oly hevesen ostorozni az egyházi házasságon kívül élöket.

Gazdaságilag csakugyan alacsonyabb fokan élünk, valóban szegények vagyunk, de még sincs kedvünk szaporodni. Nincs kedvünk élni. A sors fenyegetései ellen nem emelünk festekből, kemény, egészséges gyermektökekből gátat. De miért?... Ha nem tudnám, hogy a nemzet nem igen szokott próféttával tördülni, akkor azt kellene hinnem: mégis olvastam, mégis hallotta őket s tanításait, vagy komor jövendő-

BIZONY, KELEMEIEN LEHET!
ha tácsaságban hallgatod keil, amikor szó esik a HAVI SZEMLE valamely érdekes írásáról.
Szellemi rangot
csak olvasottság, az írodalmi életben való tájékozottság adhat. Gazdag tartalma, szellemi életünk keresztmetszetét nyújtó, színes változatossággal szerkesztett folyóiratunk olvasása emellett magyar kötelesség is.
Lépi be előfizetői közé!

mondásaik szerint indult meg a lassu pusztulás felé. De a nemzet nem szokta jósait figyelnit, Tapasztalatból tudom, hogy a nemzet, a nép nem borulató. Sőt, inkább szeret ragályos képzelgésekbe menekülni, amelyek rózsaszínre festik előtte a jövendőt és esekélynek a jelen feladatait.

Ehöz képzelgéseim alatt azonban sötét ösztönök dolgoznak. Azt a jövőt, amelyet elméje ragyogó színekkel festget, ezek az ösztönök makacsul vonakodnak elismerni. A sors egymásután lezúdító csapásaira az ész légyárok építgelésével, az ösztön azonban makacs halálvívgyggyal válasszol. Ha azt akarjuk megindni, vajjon egy nép üdül-e sojút jövőjében és hívatásában, akkor nem a vezetőket, de nem is a vezetőket, hanem mindaddig csak az anyakönyvet kell megkérdezni. Ezek mindíg csalhatatlanul válasszolnak.

Összeszorul a szívem, mert nem tudom, nem találok azt a gyógyszert, amely a bizodalmat visszazabhatná nekem és neked és mindannyiunknak.

Alig észrevehetően eleskült a plébános hangja, amikor bejelent, hogy az 1943. év folyamán az egyházbba mindössze 8 egyén tér vissza (és vajjon micsodanöpi minőségét hozták ezek magukkal? — gondolom

fütológ), ezzel szemben azonban kitétek, tehát más vallást felvetettek száma 32.

A neurégiben felállított főlgáz-kályhákban halk surrogással zizeg a kék láng, mégis jeges szorítást érez egész testemben. Félelem és nyugtalanlanság száguldoznak elmémben s legszívesebben hangosan felkiáltanék. Melletem elkohenti magát valaki s kijózanodva nézek körül. Az arcok közömbös figyelemmel tekintenek a szószék felé. Ugyátszik csak egyedül én ijedtem meg. Talán csak képeletem játszott velem ismét hanis játékok, hogy kétségbeesésbe döntson.

Eh!... menjünk haza, feküdjünk le mi is! Huzzuk magunkra a takarót! Szilveszter éje van. De most már tudom, hogy egyik éj olyan minő a másik s a napfárt csak az ember találta ki saját ámitására. Amint kifelé indultok, megzúdító az ének. Az egész templom énekel. Megtorpanok és nyugtalan szívvel, szomorúan, de mégis belevégülök a közös ének tükteésébe:

Ó szép Jézus, ez új esztendőben légy híveidél! Légy híveidél!...

Reu léje ena

Hogyan jutott a bosnyák hegyek közé a belgrádi üzenégyeszozás villából Tito „miniszterelnöke”?

Ribnikar, a kalandozó útja a Politika főszerkesztői székétől Tito főhadiszállásáig

Tito partizánjai tehát levették árcukat és bemozdák sorra igazi nevéket a „szabad Jugoszláv leadóba”. A rejtélyes Tito önhatalmú, saját elhatározásából leplezte összeszkívő társait. Hogy miért tette? A kairói emigráns Jugoszláv kormány már megadta rá a méltó választ: Szatalin biztatására Jugoszlávia egyetlen törvényes kormányának akarja elismertetni vállalkozását s ahhoz, hogy Alghiban és Londonban is elfogadják őt, kénytelen volt nevekkel

szolgálni. Nem akarunk kitérni a részletekre, a világsajtó előtt ismertek a nevek is, amelyek Tito Szerbiáját jelentik. Van azonban a száznegyvenkilenc névből álló listán valaki, akivel érdemes foglalkozni, akinek érdemes elbeszélni multját, életét.

Vladislav Ribnikarnak hívják. Tito „miniszterelnökének” nevezik most őt a szovjetország leadók, a neve csak a külföld számára ismeretlen. Belgrádban, Szerbiában az utolsó utcagyerekek is ismerte, hiszen ő volt

a leghatalmasabb szerb újságírószí

zálott a Párizsban hallott vörös pánszláv tervek hírdetéséhez. A „szép Vladislav” titkos politikai tervkéreseinek elismerését látta abban a meghívóban, amelyet a moszkvai külügy-minisztériumtól kapott egy a szovjetben teendő hosszab utazásra. Hozzászólást kellett tenni Sztalinnek hívásának s heteken át járta a szovjetország birodalmát. Hogy mit csinált, kivel tárgyalt, azt per-

zálott a Párizsban hallott vörös pánszláv tervek hírdetéséhez.

A „szép Vladislav” titkos politikai tervkéreseinek elismerését látta abban a meghívóban, amelyet a moszkvai külügy-minisztériumtól kapott egy a szovjetben teendő hosszab utazásra. Hozzászólást kellett tenni Sztalinnek hívásának s heteken át járta a szovjetország birodalmát. Hogy mit csinált, kivel tárgyalt, azt per-

gyűlölte a nyugati kultúrát

holtt a családi ház tradíciói nyomán egészen másképpen kellett volna alakulni fejlődésének. Atyja majdnem jobban beszélt franciául, mint szerbül, a fiát is a párizsi egyetemre küdte.

A jóképű fiatal Vladislav Ribnikar megszerette ugyan a fények városát, az egyetemre azonban egyszer sem tette be a lábát. A bohémányak éjszongelébe vetette bele magát. Éjszakaiak löttött oroszok körében, s nem titkolta, hogy hazája számára is a bolszevizmust tartja a legjobb megoldásnak.

Atyja, ugy látszik, kerülő uton megtudhatta fia furcsa politizálását, mert Vladislav urfit hazarendelék s otthon valósággal elzárták a külvilágtól. Az öreg Ribnikar azonban rövidesen meghalt, s a „szép Vladislav” most már nem térhetett ki a munka elől. Beült a Politika vezérigazgatói szobájába, s hoz-

elsőfoka unokatestvére volt Benes sajtóelnökének

s így már csak egy lépés volt a prágai varnöz vesztő ut. Benes nagyon megbecsülte a belgrádi újságíró s ez a megbecsülés nemcsak eszmei sikon jelentkezett.

Hozzá tartozik a „szerb miniszterelnök” élettörténetének hítelese adataihoz, hogy Josip Prozzal, azaz Titoval is egyik prágai útja alkalmával ismerkedett meg.

1941 márciusában Ribnikar természetesen Szmovicsékkal tartott. Ott volt ő is az összeszáni táboronok éjszakai tanácskozáson s lapjával rögtön kiszolgált a németellenes kormány politikáját. Mindez természetesen nem zavarta meg abban, hogy amikor a nagyszerb átom kimult, s a német katonák elfoglalták Belgrádot, őgy álljon a Harmadik Birodalom mellé. A német megszálló csapatok parancsnoka azonban gyanút fogott Ribnikar urral szemben s nem

sze senki sem tudhatta, s mindörökké a GPU titka maradt. Amikor azonban elhagyta a Szovjetunió határait, nem egyedül vagott neki újabb a civilizációnak. Egy gyönyörű tizenéves, szőke asszony volt a kíséretében, aki „Madame Ribnikar” néven szerepelt az utlevélben.

A szép Vladislav tehát megházasodott Moszkvában. A lángoló szerelem azonban nem tartott sokáig. Egy szép napot megjelent a belgrádi pápa küldötte Ribnikarnál, s felszólította, hogy szakítson meg azonnal minden kapcsolatot a Moszkvából hozott „bűnös perszónával”, mert neki, Szerbia szellemi vezérének példát kell mutatni mindenki számára s nem botránkozthatja meg népét. Néhány nap lelti küzdelem után Ribnikar a szaktárs mellett döntött. Ezután még két-szer házasodott meg Ribnikar. Harmadik felesége egy prágai cseh hegedűművész lány lett. Ez a harmadik házasság azonban nemcsak pénzügyileg, hanem politikailag is nagyszerűen bevált. Az új asszony

tette lehetővé a politikai életbe való visszatérését.

A „szép Vladislav” nem tehetett mást, visszavult dedinjei villájába és átadta magát a család élet kicsiny, de annál szebb örömeinek. Azt hitták az emberek: végre valahára megkomolyodott, s belép a jozan, becsületes polgárok közé.

A csoda azonban

csak három hónapig tartott. 1941 vége felé Ribnikar eltűnt Belgrádból. A városban azt beszélték akkor: hogy Rómába utazott nővéréhez s ott húzta meg magát a háboru tájában. Mások úgy tudták, hogy Bulgárián és Törökországon át Amerikába szökött. Hogy Ribnikar ott tartózkodik Tito főhadiszállásán, még csak eszébe sem jutott senkinek. Nagy urnak tudták a „szép Vladislavot”, s annak, aki ismerte belgrádi a kását, eszébe sem juthatott, hogy hajlgndó lesz felcserejni a tizenégy szobá egy hegyi kunyhóval a bosnyák renga tgyben. A „szép Vladislav” azonban kom mánista érzelmű volt egész életében, amikor Tito hívta, nem tudott ellenállni. (d-q)

MIT VÁLA SZOLSZ.
ha megkérdeznék: előfizetel-e szépirodalmi folyóiratunkra, a HAVI SZEMLE RE?
Siess mulasztásodat pótolni!
Előfizetéseket felvesz a Havi Szemle kiadóhivatala: Arad, Sír Batfianu 2-4. szám. Egy évre 830 lej, félévre 420 lej, egyes szám ára 70 lej.

Ajándék

Karácsony után történt. Az ünnepek hangulata még a jelünkben él. Kedves, meglátszó társaságban elmúlt karácsonyokról emlékezünk. Mindnyáján abban a korban voltunk, amelyben már több az emlékünknél, mint a reményünk. Majd az ünnepi ajándékokra terelődött a szó. Elvi vitafokozatokba kezdtünk: mi az igazi ajándék és mi a legkedvesebb ajándék? Fokozza-e az ajándék értéke az általa szerzett örömet, vagy teljesen független tőle?

— Az ember nem az ajándéknak örül, hanem a szeretetnek, amelyik adja — hangzói, a társaság egyik tagjának megállapítása.

— Eppen azért — vette át a szó, más — mindig a meglepetések szeretik legnagyobb örömet. Nem a tárgyi, hanem a személyi meglepetések, vagyis, ha attól kapunk valamit, akitől nem is reméltünk. Az én legkedvesebb karácsonyi ajándékomban egy kis üveg lekvár volt. Karácsony estéjén nem volt ott a karácsonyfa alatti. A kicsiny fa körülben is szegényesen szomorított egy kis asztalon. Inkább csak jelkép és emléke volt, boldogabb karácsonyok emléke. Szerény ajándékát azonban mindenki megkapta, a nálunk szolgáló kis leány is. De alighogy elvitte, mindjárt visszajött; kezében egy fehérpapírosba csomagolt fenyőággal díszített üveggel. Kibontom és meglepetés ideje, hogy lekvár.

— Tudom — mondja szerényen, pirulva — hogy tetszik szeretni a lekvár reggelire.

Azt reméltem, hogy kapok ajándékot a feleségemtől, jóbarátaimtól, ismerősöimtől, de hogy kis cseledélányunktól is kapjak, arra igazán nem gondoltam. Megvallom, a meglepetés mellett tetszett nekem a lelki műveltsége, mellyel ő is örömet akart szerezni és az is jól esett, hogy megérezte, mennyire családhoz számított és ő is odatartozónak érezte magát.

— De bizonyosan ő is örült, hogy örömet szerezhetett, mert nem a megajándékozottnak, hanem az ajándékozónak van nagyobb öröme, ha látja, hogy ajándékával örömet szerezett — folytatja tovább a beszélgetést, a társaság legvagyonosabb tagja. Aztán — hozzátette — annál nagyobb mindkettő öröme, minél nagyobb nehézséggel vagy leleményességgel járt az ajándék megszerzése. Az én emlékeimben egy nagyon csekély értékű tárgy a legkevesebb ajándék, amit a kis lányomtól kaptam. Egész kicsi leány volt, még nem kapott zsebpénzt. Mikor közelített karácsony ünnepe, ő is elhatározta, hogy meg fog lepni valammal. De úgy akarta, hogy egészen meglepetés legyen, vagyis az anyja se tudjon róla előre semmit. Így nem kérhetett pénzt tőle, hanem kedves gyermekével leleményességgel szerezte meg. Abban az időben matrózruhányt viselt, melynek aljába, hogy jól ne ugorják, néhány nagy két lejes ércpénzt varrtak be. Nehézek gyanánt. Ezeket boncolta ki és vezérré egy kis jegyzetfüzetet, amit boldogan adott át karácsony estéjén és én meg boldogabban vettem és őrzök ma is, minij gyermekemtől kapott első ajándékot.

— Nekem is van egy hasonló kedves ajándéktagyom, — vette át a szót egy édesanyja. — Szomorú emlékeim és mégis örömmel örzöm. A kisebbik fiúmtól kaptam. Súlyos betegen, tifuszban fekvőt, heteken át, közel a halálhoz. Ápolása közben mellette varrogattam, de a pajnykapcsokat tartó kis dobozom elromlott és ő látta, hogy mennyi bajlódásom volt a minduntalan szétguruló apró kapcsokkal. Mikor aztán a halál bájáról visszatérve nagy gyöngeségéből annyira erősödött, hogy megvékonyodott kis ujjával az ágyban el tudott bábrágnálni, és nekem sem kellett mindig melettem lennem, tudtomon kívül kéreg papírt, ragasztót és ollót kért és elkészítet, nekem titokban, sokszor a paplan alatt rejtve, egy kis papírdobozkát, melyre rárajzolta a feliratot is: PATENT. Aztán a neomsókára elérkezett, nevem napján ezt adta át névnapi ajándékkul. Mon-

Január 24. hétfő
Egyesületi ünnep
R. k. és pr.: Tima
Ortod.: Xenia

Árpkelte: 7 ó 37 p
Árny.: 16 ó 48 p
Hirdkeltke: 6 ó 26 p
Hirdny.: 15 ó 31 p

A Déli Hírlap megjelenik mindegy nap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. — Szerkesztőség: Timisoara L. Boulevardj Regina Maria 3. kiadóhivatal: I. Piatá Eratiann 3. szám

Távbeszélő: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10.
Előfizetési ár a lap házhöz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes száma ára 5 lej.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza, még abban az esetben sem, ha erre külön megkérnek.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodájában, Metiann-utca 6. Távbeszélő: 17-11.

danom sem kell, hogy milyen örömmel és meghajtott szívvel fogadtam, mert érzem, hogy ebben a saját munkájában benne van gyermekim szívének minden szeretete és halála.

— Tehát annak az ajándéknak örülünk legjobban — foglaltam össze a megbeszélést, amiben a legnagyobb szeretet nyilvánul meg és amit attól kapunk, akit legjobban szeretünk.

Aztán elgondolkodtam: milyen csekélységekkel lehet nagy, hiszen örömet szerezni. Miért vagyunk hát mégis olyan szegények az örömszerzésben, vagy egymás iránt olyan nagyon fukarok?

DEBRECZENI ISTVAN

— A DÉLI HIRLAP legközelebbi száma, a január 24-i ünnep miatt, szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— Konfirmációi előkészítés. A timisoarai-temesvári református egyházban megkezdődött a konfirmációi előkészítés. Az egyház vezetősége felhívja azokat a szülőket, akiknek gyermekei ebben az évben töltik be a 14-ik évüket, vagy már betöltötték, hogy az előkészítés végeztet haldéktalanul irassák be őket a lelkesítő hivatalban. Jelentkezzenek azok a felnőttek is, akik valamikor miatt eddig még nem konfirmálhattak. Az előkészítő órák kedden délután fél 7—fél 8-ig és pénteken 5—6-ig vannak.

— Lopás a vendéglőben. Timisoara-Temesvárot a gyárvarosi Reclma-vendéglőben egy Moza Gheorghe nevű férfi ellopta Todoruța Anna felöltőjét. Moza-avat letartóztatták megállapították, hogy már 5 évet töltött börtönben.

— Elvesztett Schiff Béla hírlapíró vasuti szabadjegye („Aboiama”). Kéri a megtalálót, adja le a Déli Hírlap szerkesztőségében, ajándék ellenében.

(*) Vészhelyzetek, étvágytalanság ellen FERROL vastáplikókat a egajánlással. Ára 298 lej. GENIUS-krem a egjobb arc-ápolószert. Ára 150 lej Földesgyógyászterápia, Arad. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

(*) Halálozás. Dr. Hétel Dénesné, születési nevén Kelona Ilona, Budapestné meghalt. Gyászolják édesanyja, Betrich Ilona, valamint a Hétel, Katona és Lovay-családok. Leleltudéért a gyászmisét e hó 25-én, délután 10 órakor tartják Aradon.

— Ügyeleti gyógyszerterápia. Január 23 vasárnap Arad: Kárpáti dr. (a tegy-üljái villamos megálló mellett), Dick dr. (Marasesti-utca 1.) — Timisoara-Temesvár: Belváros: Cota Mátyás (Libertatis-tér és Lovovicu-utca sarok). Gyárvaros: Jahner Rudolf (Stefan cel Mare-utca 3), Erzsébetváros és Józsefváros: Keller (Carol-ut 27), Mehala: Corvin (Cloca-utca 18) — Január 24. Hétfő: Arad: Kálmán (Avram Iancu-tér), Ghinaciu (Marasesti-utca 65). — Timisoara-Temesvár: Belváros: dr. Lupu (10 Mait-utca 5) Gyárvaros: Keller István dr. (3 August-utca), Erzsébetváros: Sárga Gyula (Lahovary-tér és Porambescu-utca sarok), Józsefváros: Diana (Eratiann-utca 29), Mehala: Corvin — Fratelia-Ujki-soda: Panaion. — Freidorf-Szabadfalv. Borani. — Január 25. Kedd: Arad: Földes dr. (Himeses-utca), Wotisch (a vasuti pályaudvarral szemben), Timisoara-Temesvár: Belváros: Ionescu (Merey-utca), Gyárvaros: Jahner Rudolf (Stefan cel Mare-utca 3), Erzsébetváros és Józsefváros: Roxin (Axente Sever-tér), Mehala: Corvin.

**Magyar szívevel
A gyűjtés végén**

A Déli Hírlap olvasói már megszokták, hogy e lab hasábjain köszönetet mondanak azoknak a jösvívi adakozóknak, akik önkéntes jelentkezéssel a Dr. Kakuk-Csécses-mögondozó és Napköziotthon-pénz-zel és természetesen adományokkal segítve. Társadalmunknak ez az áldozatkészsége juttatott a Gondolathoz, hogy hatóságai engedéllyel magyarlakta közsegekben egy általános gyűjtést rendezünk és így lehetővé tegyük mindenki részére, hogy a nemcs-ügy szolgálatára álljon.

Mint a timisoarai-temesvári Magyar Nőegyesület elnöknője, elsősorban a hatóságai közsegeknek mondok köszönetet a kötelező készségeikért, amelyek a gyűjtést engedélyezték s annak zavartalan lefolytatását biztosították. De köszönetet mondok azoknak is, akik a gyűjtés fáradságos munkáját elvégze-ték, továbbá mindazoknak, akik adományukkal a nemcs-ügyet szolgálták. Végül köszönöm a Déli Hírlap szerkesztőségének is, hogy kérésünkre eleget tesz és folytatásokban leközl-az adakozók névsorát.

SZAPPANOS GYULÁNE

**×
AZ OTELEC-OTELEKI
ADOMÁNYOZÓK NÉVSORA:**

Pókai Pál 1 kg bab, Szabo József 5 drb tojás, 1 drb szappan, Pókai Mihály 3 kg hagyma 2 kg bab, Csészánovics Péter 10 kg krumpli, Ormos Mihály 5 kg krumpli, 1 kg zöldség, Bozoki József 2 kg hagyma, 1 drb szappan, Bozoki Antal 4 kg burgonya 3 kg hagyma, Galó Mihály 4 drb tojás, 2 kg liszt és hagyma, Majoros Mihály 10 kg burgonya, Blaciú Jánosné 1 1/2 kg liszt, Venczel Pál 100 lej, Hajas Ilona 1 drb szappan, Idős, Csendes Sándor 1 drb szappan, Erdei János 5 drb tojás, 5 kg burgonya, 2 kg hagyma, Kovács Istvánné 2 kg hagyma, 2 kg bab, Nagy Mihály 5 kg aszt., 1 kg zsír, 2 kg hagyma, Szűke József 2 kg burgonya, 1 kg bab, Nagy György 3 kg hagyma, 2 kg burgonya, 5 kg liszt, 5 drb tojás, Tóth Bertalan 1 kg liszt, 3 kg burgonya, Csikos Vince 5 kg liszt, Csendes Sándorné 10 kg liszt, Losonczi József 2 kg burgonya, 1 kg zöldség, Sannu József 10 kg burgonya, 1/2 kg hagyma, Nagy György 3 kg burgonya, 3 kg burgonya, Cizeca Pál 15 kg burgonya, 5 kg liszt, Gyarmati János 4 kg liszt, zöldség és répa, Kónya János 2 drb szappan, Oszlánczi János 1 drb szappan, Frig György 1 drb szappan, 5 drb tojás, Kovács Pál 1 drb szappan, Kovács János 3 kg bab, Meadrovics Ferenc 4 drb tojás, 2 kg zöldség, Fenyvesi József 5 kg burgonya, 2 kg bab, Lévai István 5 kg liszt, 1 kg hagyma, 1 kg zsír, Torma István 5 kg liszt, 1 drb szappan, Venczei Balázs 1 drb szappan, 1 kg bab, 200 lej, Szilák György 10 drb tojás, 100 lej, Mé-száros János 10 kg liszt, 1 drb szappan, Koszóc Pál 1 kg bab, Taplai Mihály 3 kg liszt, 5 kg burgonya, Nagy Margit, 5 kg liszt, 1 drb szappan, Kovács András 2 drb tojás, 2 kg liszt, Majoros Márton 3 kg liszt, 5 drb tojás, Lévai János 5 kg liszt, 1 drb szappan, Bakos Mihály 3 kg liszt, Szabó György 5 drb tojás, Koszóc István 2 drb szappan, Szűke István 3 kg liszt, 3 kg burgonya, Szabó Imre 1 drb szappan, Szilási Ilés 1 drb szappan, Somoray József 2 kg bab, 5 kg burgonya, Fülöp József 5 kg liszt, 15 kg burgonya, 1/2 kg zöldség, Uri Julianna 5 kg burgonya, Szabó Vera 1 kg bab, 4 drb tojás, 3 kg burgonya, Borb István 1 kg bab, 1 kg hagyma, Mhárik Mityás 2 kg hagyma 1/2 kg zöldség (Folytatjuk)

**2500 ÉBED A ROVINEL-MAGYAR-
PÉCSKAI TELIKONYHÁN**

December 2-án nyílt meg a római katolikus plébánia vezetésével Rovine-Magyar-pécskán a telikonyha, amely azóta állandóan működik és az elmúlt másfél hónap alatt kerekelt 2500 ébedet adott szegény gyermekeknek s munkaképtelen öregeknek. A konyha anyagát a hívek áldozatkészsége hozta össze és a naponként megújuló adományok teszik lehetővé az izlés és tápláló étel-ek további kiszolgáltatását. A főzés munkáját a katolikus egyet-ek hölgytagjai látják el elismerésre méltó buzgalommal.

AZ ARTATLANSÁG

Sovány, mintegy huszonöt éves fiatal-ember került valószínűleg a büntető-járásbíróság elé. Az volt a vád ellene, hogy nagy szakértelemmel megfurta egy ékszerület páncélkasszáját és több értékes ékszeri magával vitt elment.

A fiatalember mákacsul tagadott. Hogy így, meg úgy, ő a mondott időben ut és itt volt, hogy ő nem kassza-furó, nem is tudna egy páncélszekrényt jelynyitni, egyébként nincs is ilyesmire szüksége, mert neki jó jövődelme van, hogy lehe, róla ilyesmi csak fel is té-telezni?

Amikor már vagy öt percig méltat-lankodva rákocogott a megbecstelentő vád ellen, a bíró keztét kopogot; ceruzá-jával és értelesen rászólt:

— Hiába tagad! A páncélszekrény aj-tóján megállították a maga ujjlenyoma-tait!

— Az én ujjlenyomataimat? Kérem, az ki van zárva.

— Már miért volna zárva?

— Mert gumikesztyűben dolgoztam... — kottyantotta ki „az ártatlan.”

SPORT

A világ tavalyi labdarúgó mérlege

Nemrég jelent meg a FIFA közlönye, amely most a háború alatt a FIFA évkönyvét pótolja. Íme a füzet adatai:

Az 1943-as év válogatott mérkőzései: Április 10, Zágráb: Horvátország—Szlovákia 1:0. Május 16, Genf: Magyarország—Svájc 3:1. Jún. 6, Pozsony: Horvátország—Szlovákia 3:1. Szófia: Magyarország—Bulgária 4:2. Jún. 13, Bucaresti: Románia—Szlovákia 2:2. Jún. 14, Stokholm: Svédország—Svájc 1:0. Jún. 20, Kopenhága: Dánia—Svédország 3:2. Szeptember 12, Stokholm: Magyarország—Svédország 3:2. Szeptember 15, Helsinki: Magyarország—Finnország 3:0. Október 3, Helsinki: Finnország—Svédország 1:1. November 7, Budapest: Svédország—Magyarország 7:2. A tavalyi válogatott mérkőzések alapján összeállított táblázat:

1. Magyarország	5	4	—	15:12	8
2. Svédország	5	2	1	2:13	9
3. Horvátország	2	2	—	4:1	4
4. Dánia	1	1	—	3:2	2
5. Románia	1	—	—	2:2	1
6. Szlovákia	3	—	1	2:3	1
7. Finnország	2	—	1	1:4	1
8. Bulgária	1	—	—	2:4	—
9. Svájc	2	—	—	1:4	—

A bajnokságok végeredménye szerke a világon:

Közép-Amerika: A bajnokság még folyik, mer 1943 decemberében kezdték el a közép-amerikai államok a hozzájuk-csatlakozottak, Columbia, Costa Rica, Curacao, El Salvador, Guatemala, Haiti, Honduras, Jamaica, Nicaragua, Panama, Puerto Rico, San Domingo és Venezuela a bajnokságot. Argentína: 1. River Plate 30, 79:39, 46:2. 2. Estudiantes 30, 70:50. 3. Huracán 30, 62:49. 37. (A sorrendben a csapatnév után első helyen a játszott mérkőzések száma, ezután a gólarány, végül a pontszám következik.) Beigón: 1. RFC Malinópolis 30 83:31, 46:2. Beerschot AC 30, 57:40. 4. 3. Liersche SK 30, 95:51. 39. Kupagyőztes a Liersche SK. Cseh-Morva vidékén: 1. Slavia 22, 69:40. 32. 2. parta 27, 78:47. 23. 3. Bataja 22, 72:56. 25. Kupagyőztes a Sparta. Bulgária: 26 csapat tisztségi rendszer mellett folytatódott a bajnoki és kupagyőztes a szófiai Slavia. Dánia: Három csoportból két-két csapat kerül a kiesési rendszer mellett folytatódó bajnoki döntőbe. A bajnok és kupagyőztes a kopenhági Akademisk Boldklub. Észtország: Bajnok: Estonia Reval. Kupagyőztes: SV Dorpat. Franciaország: Északi zóna: Lens 30, 98:39. 50. 2. Rouen 30, 55:36. 37. 3. Fives 30, 74:52. 47. Déli zóna: 1. Toulouse 30, 93:31. 47. 2. Grenoble 30, 51:38. 41. 3. Marseille 30, 100:43. 40. Bajnok Lens. Kupagyőztes: Marseille. Finnország: 1942-ban a háború miatt sem bajnokságot sem kupát nem tartak ki. Hollandia: A csoportgyőztesek körmérkőzése után ez volt a végeredmény: 1. APO den Haag 8, 19:11. 11. 2. Feyenoord Rotterdam 8, 9:9. 9. 3. Willem II Tuburg 8, 17:11. 8. Kupagyőztes: AFC Ajax. Amstelredam. Horvátország: 1. Građanski 6, 2. HASK 6, 18:10. 8. 3. Concordia 5, 20:19. 3. Kupagyőztes a Građanski. Írország: 1. Cork United 18, 42:14. 27. 2. Dundalk 18, 40:22. 26. 3. Drumcondra 18, 47:34. 26. Kupagyőztes: Drumcondra. Core United 2:1. Lettország: Bajnok és kupagyőztes az ASK Riga. Litvánia: Bajnok a Tauras. Líbanon: Pajk a Renaissance. Spanyolország: 1. Csepel 30, 49:51. 45. 2. NAC 30, 85:49. 42. 3. Ferencváros 30, 84:51. 36. Kupagyőztes a Ferencváros. Németország: A kerületi győztesek ligarendezésében a következők a bajnoki címért, amelyet a Dresdner SC nyert meg. 3:0-ra verve a döntőben a Saarbrücken csapatát. A harmadik helyért Holstein Kiel—Vionna 4:1. A Tschammerkupa döntője: Vionna—LSV Hamburg 3:2. Norvégia: Bajnok a Viking Stavanger. Olaszország: 1. Torino 30, 68:31. 44. 2. Livorno 30, 52:34. 43. 3. Juventus 30, 75:55. 37. Kupagyőztes a Torino. Perui Nyolc csapat közül 1. Universitario de Deportes 2. Deportivo Municipal 3. Alianza Lima. Portugália: 1. Sport Lisboa e Ben-

Fülság

Nyelv és nemzeti érzés

Széchenyi rendszeréből

Széchenyi felismeri a nyelv fontosságát a nemzetalkotó erők között. Olyan lelkesedéssel ír a magyar nyelv erejéről, mint előtte senki és utána is kevesen. Hogy viszontagságos története folyamán a magyarság nem olvadt bele más népekbe, azt szerinte nyelvének köszönheti. „Ki homi nyelvünk mellett van, nemzetünk életét hordja magában, ki ellene szegül, sejdíleni (ül) halálát reggeli keblében”. A nyelv azonban önmagáért nem nemzeti érzés. A nyelvet meg lehet tanulni, sőt több nyelvet is, de ez a külsőleges átvétel nem jelenti a nemzeti érzés átvételét is, mert a nemzeti érzés belsőleges, a lélek ügye, állandó alkata. Meszet a falra könnyű rárakni, de nem a lélekre nemzeti érzést.

Széchenyi szerint a magyar nemzeti érzés: „általános emberi műveltségge magasztosult magyarság”. Minthogy pedig az egyetemes emberi műveltség, legelőkeltebb kifejlődésében, az erény és az erkölcs megvalósítása, a mi nemzeti érzésünk nem lehet más, mint az erénynek, az erkölcsnek a faji, nyelvi, történelmi fejlődés megszabta formája.

Ebből a meggyőződésből fakad elleneséges magatartása a magyarosítással szemben. Magyarosítás alatt Széchenyi nem azt érti, hogy az ország idegen népi lakosait szorítsuk a magyar nyelvre, Széchenyi a magyarokat akarja magva-

rosítani, valóban magyarrá tenni a nemzeti érzés javára. Az idegenek magyarosítására „felhőszakadasként” következik a visszahatás és tönkre tehetné az ő nemzetjavító, erkölcsi tartalma magyarosítását. 1842. évi november 27-i akadémiai beszédében a „lelki független” férfiú bátorságával fejt ki nézeteit erről. A nyelv „terjesztése” nem jelenti a terjesztők erősödését. Csevegni valamely nyelven nem jelenti a nemzethez tartozást, „A szólás nem érzés, a nyelvnek pengése korántsem a szív dobogása, s ekkép a magyarul beszélő, sőt legelőkeltebben szóló is, korántsem magyarosít”. Nemzeti érzés nem adhat nyelvismert, preparandia, grammatika. A „terjesztés” nem érhet el komoly célt, inkább súlyos zavarokat. A terjesztés azon a féves hízen alapszik, hogy jobbak, különbnek tartja a maga nyelvét, mint a másokét, a tévhit oka tehát nemzeti elfogultság, az ősi hajlandóság az ábrándozásra, mások kicsinyítésére. Minden nép, kiemelkedve a műveletlenség legalacsonyabb állapotából, éppen úgy szereti a saját nyelvét, mint a magyar a magáét. Hogyan követelhetjük másoktól, hogy nemzeti érzésüket vessék le, mikor mi éppen ennek az érzésnek legnagyobb fokú kialakítását akarjuk a magunk számára?

Nem aggasztja a nyugati és keleti

szomszédság összehasonlíthatatlanul nagyobb lélekszáma, sem a németek, sem a szlávok nem veszélyeztetik a kisebb számú magyarság létét, ha a magyarság keilően kiműveli lelkiségét.

Ha alaptalan volt is Széchenynek ez a félelme, hogy a „fontny magyarság” olvadozására kerülhet a sor, az a tétele igaz, hogy erőszakos nyelvtérítésnek nincs erkölcsi alapja, ha a nyelv erősszakolása nemzeti érzés rákényszerítésének a szándéka rejlik. Igaz az a tétele, hogy parancsra nemzeti mivoltából kivetkőztetni senkit sem lehet.

Száz év előtti két sarkpontja van a magyar politikának. Az egyik az osztrák—magyar kapcsolat. Hogy ez bányódás ne érje, Széchenyi a nemzeti erőket az erkölcsi és anyagi felemelkedés szolgálatába akarja állítani. Széchenyi itt megkerüli a népszerűtlenség sziklásját. A másik a nemzetiségi kérdés. Ebben a meggyőződés és erkölcsi bátorság erejével nekimegy a sziklának, azaz vakmerő, a hangulattal nem törődő műtetre szánja rá magát, hogy a nemzetiségi a beleg részeket eltávolítsa. A műtét nem sikerül, de a nyelvről, anyanyelvről, nemzeti hovatartozásról valójában meg felfogás légkörében csodálatlan nézünk a leghevebb magyar lelki függetlenségére igéire.

RÁDIÓ

JANUÁR 24, HÉTFŐ

BUCURESTI: 7:55 H és Z. 12:45 H. 13. Bajtársi óra 13:50 H németül. 14 H. 14:30 Műsor sebesültkekek. 15:30 Katonák üzennek. 16:10 H. oroszul. 17:57 Diákélet. 18:15 H németül. 18:30 Erdélyi, munteniai, olteniai és moldovai Z. 19:15 Énekhar. 19:50 H. 20 Z. 20:35 Egyesülési beszéd. 20:50 Színház. 21 Z. 21:45 F. 22 H, sport. 22:20 Z. 23:20 Az egyesülés utja.

RADIO MOLDOVA: 12:30 Z. 13:30 H. 13:45 Z. 18:30 Z. 19 E. 19:15 Z. 20 F. 20:30 Z. 21 H.

BUDAPEST I: 7:25 Torna. 8 H és Z. 9 H német, román, szlovák, ruszin, szerb nyelven. 9:30 Z. 11 H. 11:15 Z. 12:15 Z. 12:40 E. 13:10 Z. 13:40 H. 15 Cigányzene. 15:30 H. 16 Z. 16:30 F. 17:20 Tánca. 17:45 H. 18 Tarka műsor. 18:30 Z. 18:40 Ady Endre, a művész. 19 Tessék választani 19:60 H. 20 A esárdás verseny és muzsikában. 20:40 E. 20:50 Két magyar táncjáték. 22 E. 22:20 Z. 22:40 H. 23:10 H német, angol, francia nyelven. 23:40 Z. 24:45 H.

JANUÁR 25, KEDD

BUCURESTI: 7:55 H és Z. 12:45 H. 13 Z. 13:50 H németül. 14:30 Műsor sebesültkekek. 15:30 Katonák üzennek. 16:10 H oroszul. 17:57 Német nyelvoktatás. 18:15 H németül. 18:50 Z. 19 Könyvek krónikája. 19:15 Z. 19:50 H. 20:40 E. 21 Z. 22 H. sport. 22:15 Z.

RADIO MOLDOVA: 12:30 Z. 13:30 H. 13:30 Z. 20 E. 20:15 Ének. 20:20 Z. 21 H.

fica 18 74:38. 30 2 Sporting 18 66:37. 29 7 Bejenenses 18, 78:20. 28. Kupagyőztes a Benfica. Románia: Háborús bajnokság. 1. FC Craiova 22, 81:31. 34. 2. Rapid 22 55:35. 30. 3. Unirea Tricolor 22, 65:40. 27. 4. HC-ek-Kupája győztes a CFR Turnu-Severin. San Salvador: A három csoport győztesének körmérkőzése után: 1. Quaqueiros 4, 18:6. 5. 2. Ferro Carril 4, 8:7. 4. 5. Luis A. Firco 4, 7:2. 3. Spanvolszág: 1. Bilbao 26, 87:42. 24. 2. Sevilla 26 63:47. 33. 3. Barcelona 26, 77:50. 32. Kupagyőztes a Bilbao. Svájc: 1. Grasshoppers 26, 91:22. 44. 2. Lugano 26, 67:38. 35. 3. Lausanne 26, 45:36. 34. Kupagyőztes a Grasshoppers. Svédország: 1. Norrköping

21:15 Z. 21:45 Tánca. BUDAPEST I: 7:25 Torna. 8 H és Z. 9 H német, román, szlovák, ruszin, szerb nyelven. 9:30 Z. 11 H. 11:15 Z. 12:15 Z. 12:40 Divat. 13:10 Z. 13:40 H. 15 Z. 15:30 H. 16 Z. 16:30 Gyermekekélet. 17:20 Z. 17:45 H. 18 Tánca. 18:20 F. 18:55 Z. 20 Ahogy tetszik című vígjáték előadása. 21:40 Mindenből keveset. 22:40 H. 23:10 H német, angol, francia nyelven. 23:40 Operettországban. 24:30 Tánca. 24:45 H.

JANUÁR 26, SZERDA

BUCURESTI: 7:55 H és Z. 12:45 H. 13 A falu óraja. 13:50 H németül. 14 H. 14:30 Sebesültkekek műsora. 15:30 Katonák üzennek. 16 Húság óraja. 17:57 Francia nyelvoktatás. 18:15 H németül. 18:30 Z. 18:48 Anek. 19 E. 19:50 H. 20 Z. 20:40 E. 21 Németország óraja. 22 H, sport. 22:20 Z.

RADIO MOLDOVA: 12:30 Z. 13:30 H. 13:45 Z. 18:30 Olasz indjók. 19 E. 19:15 Z. 20 Színház. 21 H. 21:45 H.

BUDAPEST I: 7:25 Torna. 8 H és Z. 9 H német, román, szlovák, ruszin, szerb nyelven. 9:30 Z. 11 H. 11:15 Z. 12:15 Z. 12:40 F. 13:10 Z. 13:40 H. 15 Z. 15:30 H. 16 Z. 16:30 E. 17:15 Muzsikáló zenei lexikon. 17:45 H. 18 Z. énekkel. 18:50 Tarka műsor. 19:40 Világpolitikai híradó. 19:50 H. 20 Száz fiútkarika száll. 20:30 Ady-est a költő halálának 25-ik évfordulójának alkalmából. 21:10 Hgl. 22 Korniss Gyula beszél. 22:40 H. 23:10 H német, angol, francia nyelven. 23:40 Z. 24:15 Z. 24:45 H.

NEMZET KULTURINTEZETI ISZASZABONBAN, (Lisszabon). A portugál fővárosban létesített német kultúrtervezet most kezdte meg működését. (Tp.)

A LEGI TAMADÁSOK OKOZTA KAROK MEGTERITÉSÉ. (Berlin.) A légi támadások által okozott károkok megkritése céljából a magyar és német ki- küldöttek közötti szóbeli tárgyalások folytak. Megállapodás jött létre, hogy a két államban hadiállásban lévő "endélkezősek alapján a viszonyosság megjelöltéssé lesz biztosítandó.

A „HITLER-IFJUSÁG” TÉLI SEGÉLY-GYŰJTÉSE. (Berlin.) Az 1943. évi 34.851 ezer márkával szemben a „Hitler-ifjuság” 1944 december 19-én, az eddigi adatok szerint 43.277 ezer márkát gyűjtött téli segélyre. (Rador).

CSUNGKING VERES ESZTENDEJE (New-York.) A „New-York Times című amerikai lap csungkingi tudósítója megállapítja, hogy külföldi megfigyelők nézetje szerint az 1944 eszendő Csungking-Kina legvéresebb eszendeje lesz a már hét éve folyó háborúban. Az említett lap tudósítója szerint Csungking ipari termelése általában hanyatlott. A 360 gépgyár közül az elmúlt évben 68 megszüntette üzemét és újabb gyárak bezárása is kiszöbön áll. A gyapotáru és az ásványi termékek előállításá szintén osöklent a a valyjához képest. Az áruk a háború előtti áraknak a kétszázszorosú érték el, sőt egyes áruk az ötszázszorosra emelkedtek. (Tp.)

BAN VITORLAZÓ REPULÉST JAPANBAN IS TANITJÁK. (Tokió.) Áprilisban nyílik meg Japánban az első vitorlázó-repülő iskola. Fenntartására 800 ezer yent fordítanak, a kiképzés három évig tart. (Rador).

Apróhirdetések

DÖSEBB, jobbmódu házaspár keres jobb házban egyszobás lakást, vagy lakrészt. Lehet mélyszinten is. Ajánlatokat „Csendes lakó” jellegre a kiadóba.

SZABÁSZATI TANFOLYAM nyituk meg fémhőművelési és női felsőruhák készítésére. Beiratás: Országos szabászatiskola, Timișoara, Ursuli-tér, 5. (4516)

37-es BAKNA hócipő eladó. Úgyanott megvehető keresnek 37-es cipőre való, fekete hőszigetelt. Timișoara I., Orlan-u., 13., 2. ajtó. Délelőtti 1-2 óra között. (5416)

HOHNER-akkordeon, 24 basszusú, kazettásul eladó. Timișoara I., Zurobaru-u. 4. Második emelete. (456)

KIADÓ üzlethelyiség a Józsefvárosi piac közelében. Ajánlatokat „Üzlet” jellegre a timișoara kiadóhivatalba kérik. (452)

KERESNEK ügyes, 14-17 éves fiukat könnyű munkára, 1200 lej heti fizetéssel. Lázár József zsinagóga, kőtel és hevederkészítő üzeme, Timișoara II., Mareșal Joffre-u., 25. Bej. sz. 42.404/2594/1934. (446)

KERESNEK kifogástalan, román magyar, német levélző gépirónót azonnalra vagy február 1-re. Cim: a timișoara kiadóban. (4528)

Ma délelőtt 11 kor Timișoara csak a **CAPITOL**ban. Az utolsó jótékonycélú délelőtti előadás - közönségre játszásra kerülnek a legnagyobb sikerű **néma filmek** A filmművészet remekai 35 évvel ezelőtt.

JÓL FŐZŐ mindenest azonnal felfogadók. Timișoara, II., Iosif Vulcan-u., 20. (5420)

MEGVETELRE keresnek egyszerű, fenyőfából készült asztalt, (írászatlan is használható) és puhafa-szekerényt. Ajánlatokat ármezsgélőssel „Iroda” jellegre a timișoara kiadóhivatalba kérik. (5413)

TANULÓ FIUT és **TANULÓ LEányT** felvesz a Rapió-nyomda. Timișoara I., Str. Gen. Praporgescu 2. (Kossak-ház). Bej. szám: 27/626/932.

KELEMES otthoni talál szerénygépnű, jobb nő, esetleg teljes ellátást is. Timișoara II., Gloriei-u. 37. (466)

MINDENES bejárónót 50 éves korig azonnal felfogadók. Cim: Restaurant Central, Timișoara I., Regina Maria-körút 1. (478)

Utazót keresnek a fűszer-szakmából. Ajánlatokat „Fix és jutalék” jellegre a timișoara kiadóba kérik.

KERES harisnyárium román tulajdonos közreműködő pénztársat. Felvilágosítást nyújt: Klein, Timișoara IV., General Dragalina-tér 4. (469)

LAKTÁRI szabósegédet felfogadnak. Dudás József, Jimbolia, Regina Maria-u. 24. (462)

HOFORTEKERCESELŐT, elsőrendű munkacserét keres állandó alkalmazásra, vagy állami munkára, továbbá egy gépkocsit. Timișoara III., Carol-körút 45. Bej. szám: 6171/1931. (460)

CORSO-MOZI előadások 1 évbeszélő: 38.95
3. 5. 7. 9. kör Bej. szám 6-110-1939

AMÉDEO NAZZARI - LUIZA FERIDA - OSVALDO VALENTI

Liliom a mocsárban MA UTOLJARA!

Hétfőn pazar bemutató: **Huzd rá, cigány** finn műtémek
A finn Vivian Romance: **REGINA LINNANHEINO, TAUNO PAULO** és **ANSA IKONEN**

ELADÓ 43-as, elsőrendű, új, fekete sporteszima és egy pár 40-es, keveset használt, igen jó sporteszima Timișoara IV., General Dragalina-tér 10, földszint 2. (453)

ELADÓ kifogástalan állapotban lévő készcsukható vasgép. Cim: Goldstein, Timișoara II., Telegrafului-u. 3. (457)

KERESNEK azonnalra harisnya-gépszemfelszedésre nagyon gyakorlott leányt. Caprariu, Timișoara III., Remus-u. 12. (458)

BUTOROZATLAN szoba központi fűtéses villában, legjobb helyen fekvő, kiadó. Ajánlatokat „Butorozatlan szoba” jellegre a timișoara kiadóba (475)

MINDENEST, rendszeretőt, iratokkal bírót, állandó helyre felfogad Dóczy Árpád, Timișoara-Ronat, Marinescu-u. 15. (474)

EZÜST evőeszköz, 6-személyes, 2 gvertyatartó és tálcák, sürgősen eladók. „Interior”, Timișoara I., Regele Ferdinand-körút 8. Az udvarban. (473)

Fiatal kifutófiut vagy leányt felfogadnak február 1-re. Jelentkezésk a timișoara kiadóhivatalba.

FÉRFI-télikabát, hosszú, szürke, nagyon jó állapotban lévő, eladó. Timișoara III., Iosif Gal-u. 3, I. em., 8. (472)

SIEMENS arcápoló-készülék, továbbá egy omega esztiel, és doxa-zsebóra eladó. Timișoara II., I. Grozesu-u. 12. (470)

UJ, 41-es bakancs eladó. Timișoara II., A. Cosma-u. 7, I. em., 5. (470)

ELADÓ 42-es, jó állapotban lévő Filbakanacs és kettőstalu, barna félcipő, valamint 37-es női, alig használt, kettőstalu félcipő (fekete). Timișoara IV., General Dragalina-tér 4, II. em., 8. (468)

MINDENES- vagy bejárónót keresek. Timișoara, Domnita Balasa-u. 10. (467)

RÁDIO-alkatrészek és egy fekete, női télikabát eladó. Timișoara I., Mercy-utca 3, II. em. (476)

SÜRGŐSEN eladók: szekrény, székek, tükör, stb. Úgyanott barna, női kosztüm is. Timișoara V., Horia-u. 9. 1-3 óra között. (477)

KUTYABARÁTOK! „Airdalenier” pedigris, 4 hónapos him-kölyökkutyák eladók. Érdeklődni délelőtti 1-3 óra között. Timișoaran, 27-99 távbeszélő szám alatt. (449)

ELADÓ három öltöny: egy sötétkék csikkal, egy barna és egy sötétszürke, alig használt. Viszonteladónak nem. Cim: Timișoara II., Gheorghe Asachi-u. 20. Hanzî Constantin. (447)

ELADÓ egy teljes, 6-személyes, ezüst evőkészlet, továbbá vacsorakabát (szmoking) és frakköltöny magas termetű részére, valamint egy képkaru, pontos mérleg. Berger, Timișoara II., Petru Maior-u. 2. (455)

SI-KABÁT, kötött (pullover), fehér, hosszú ujj, férfi részére való, eladó. Timișoara III., Eneas-u. 21. (465)

ELARUSITÓNÓ, román, három nyelvet tud, több évi gyakorlata van, állást keres. Ajánlatokat „Sürgős” jellegre a timișoara kiadóba kér. (454)

MINDENES bejárónót keresek azonnalra. Érdeklődni 3-5-ig Timișoara I., Carmen Sylva-körút 14, I. em., 1. (440)

HOSSZUHAJÓS Singer-varrógép eladó. Timișoara III., Radulescu-u. 8. (439)

ELSŐRENDŰ KEZI-HIMZŐNÖKET otthoni munkára, azonnal keresünk. Jelenkezni mintával a Fin-Art Fehérneműszalonban, Timișoara I., Regele Mihai-körút 4. A korai délelőtti órákban. (441)

EGYEDŰLÁLLÓ, idősebb, jobb nő házzetónőnek menne egy személyhez. Használt állásban volt. Cim: Timișoara IV., Garbi-u. 16. Nagynénál.

FÉRFIFODRÁSZT és kézápolót (manikűröst) felfogadnak. Szebet, Timișoara I., Marasesti-u. 1. Bej. szám 1642. (443)

VENNÉK ágynak kinyitható fotót vagy Schöberl-ágyat. Kleckner, Timișoara I., Matei Corvin-u. 1. (444)

KERESNEK papirt ragasztó nőket. Timișoara III., Domasneanu-u. 32. (442)

KÉPESÍTETI, idősebb eszemégy gondozónő állást keres. Ajánlatokat „Csak Timișoara” jellegre a timișoara kiadóba kér. (485)

ÉRETTSÉGIZETT leány, kereskedelmi iskolai végzettsége van, románul, németül és magyarul tud, délutánra állást keres. Cim: a timișoara kiadóban. (486)

ELADÓ 36-os gyermekhócipő, 42-es sárcipő, 43-as félcipő, 41-es bakancs, 43-as félcipő és női télikabát, Timișoara, Berthelot-körút, 2, 3. ajtó. (488)

GÉPESZKOVÁCSOL, esetleg kovácsot, éves allásra keres Scharff Gyula gazdasága, Rauti, Porental megye. (394)

ELADÓ új, Inflan-bőrű, kettőstalu, 43-as számú eszima, Timișoara, I., Regina Maria-körút, 1, II. em., 11. (5415)

ELADÓ szánkó, hentes, pék vagy szódavizgyár részére való. Timișoara III., Brancoveanu-u. 123. Kiss-főle vegyeskereskedés. (429)

GONDZASBA vesznek ingatlanra rendelkező, egyedülálló, idősebb nő vagy férfit, Lehet házaspár is. Ajánlatokat sziveségéből átvesz „Rena” könyvkereskedés Timișoara I., 3 August-u. 29. Bej. szám: 174/9360/932. (430)

ÓRALEVELEZÉST vállalkozó román, német, francia nyelven, Ajánlatokat „Mérnök 21” jellegre a timișoara kiadóhivatalba kérek. (451)

Kaucsúkkal talpalunk bőrcipőket. Sárcipők és hócipők szakzszerű javítása a megszabott áron

ARENA-gumiipar
Timișoara, a Traian-hídai szemben.
Bej. szám: 5200/1931.

PINCEHELYISÉG azonnal kiadó. Íróasztal és üzleti fa-fal eladó. Timișoara, I., Mercy-utca 4. (492)

MEGBIZHATÓ, németül jól tudó, művelt gyermeknőasszonyt keresek. Timișoara, Carol-körút, 55, 6. ajtó. (491)

50 EVES mindenest szaknőst felfogadnak kis családdhoz. Timișoara, IV., I. Vacarescu-utca 5. (490)

MOSAST, vasalást, takarítást vállalkozó, esetleg bejárónői helyet. Timișoara, III., Corbului-utca 20. Pinca. (497)

PAFIRZSÁKOT-RAGASZTÓ nőket keresnek. Cim: Produse Agricole, Timișoara III., Odobescu-utca 38. Bej. sz.: 184/10640/941. (493)

ZONGORA, bécsi gyártmányu, kereszt-hurok, eladó. Timișoara III., Asanesti-tér, 3, 6. ajtó. (495)

KITŰNŐ zongora, kereszt-hurok, kifogástalan, eladó. Timișoara, III., Timotei Cipariu-utca 1, 11. ajtó. (494)

TŰZÖNÖT, aki ragasztani is tud, állandó munkára, azonnal felfogadnak. Cim: Harma-thi Pál, Timișoara, II., Telegrafului-u. 56. Bej. szám: 6081. (480)

PUHAFÁ-ÁGY, éjjeliszekrényvel, rézsodrony-betéttel és matracokkal együtt, eladó. Érdeklődni d. u. 2-4 között. Timișoara III., Dr. V. Babeș-u. 28. (179)

Veszek **angoranyulszórt** a legnagyobb áron, akármilyen mennyiségben és minden minőségben. Cim: Timișoara, I., Aradul-utca 4. Távb. 19-79.

CHANEL-PÁRFÜMÖK, kölnik, többféle rizpor, valamint minden szépségápoló cikk nagy választékban kapható a Szekeres-féle illatszertárban. Távb.: 46-25. Timișoara, IV., Carol-körút 6. A Mária szoborral szemben. Bej. szám: 386/9761/938. (487)

JAVITOK felőreműt és férfigaraszoló. J-né, Timișoara IV., Fröbl-u. 45, 41. ajtó. (481)

KIADÓ butorozotti szoba a Gyárvárosban. Ajánlatokat „Gyönyörű” jellegre a timișoara kiadóba kérik. (482)

KERESNEK komoly, megbízható gyermekleányt, románul tudó, 2 éves fiúhoz. Jelenkezni reggel 10-ig, vagy délután Timișoara I., Carmen Sylva-körút 35, földszint. (483)

SZAKÁCSNŐI vagy főzni tudó nundenes keresek vidékre. Ajánlatokat vagy címet „33 fizetés” jellegre a timișoara kiadóba kérik. (484)

ELVESZETT Aradon január 20-án este a Cosbuc-utca 14. számú háztól az állomásig vezető utca, vagy a vasuti II. osztályú pénztárnál irattáska. Tartalma egy pulover és egy farmacosai könyv. A becsülettel megtaláló 5000 lej jutalomért adja le Aradra, Reclama-cégnél, Eminescu-utca 4. (485)

ELADÓ eredeti perzsaszőnyeg. Timișoara, IV., Fröbl-u. 59, I. em. (431)

ELADÓ Szepessy-féle mély gyermekkosci, sötétkék leányka télikabát. Arad, Comsa-utca 52. (354)

ANGORA-mintagazdaságban tisztafajú tenyészállatok kaphatók, Arad, Gavril Bodea-utca 23. (355)

JÓ MINŐSÉGŰ 38-as női bakancs eladó. Arad, Bratianu-utca, 2-4, 50. lakrész. (356)

GÉPESZT keresek Aradhoz közeli malomba stabil-motorhoz, Arad, Mocioni-utca 34. (357)

MINDENES időznót alkalmazok. Arad, Mocioni-utca 34. (358)

NÉGY középiskolát végzett, komoly leány ajánlkozok asszisztensnőnek orvosi vagy fogorvosi rendelőbe. Címeket Reclamához, Arad, Eminescu-u. 4. (366)

Angoranyul-gyapjút minden minőségben, rapi áron átvesszek. Timișoara III., Domnita Balasa-utca 13, 2. ajtó.

ALIG HASZNALT, kisebb, sötét, diófából készült kombinált szekrény eladó. Arad, Sarmiseghetuza-utca 9. (369)

ELADÓ 300 darab kerítés-oszlop, Arad, Catedralei-tér, 11. Chelemen. (370)

ÍRÓASZTAL, 2 ajtó szekrény, 8 darab faj angora eladó. Cim: Peclamanál, Arad, Eminescu-utca 4. (374)

TANYÁS birtokot felesbe vagy bérebe keresek. Ajánlatokat, Arad, Dr. Ioan Suciu-ut, 28. címre kérek. (346)

PERZSA vagy nutria bundát bélsnek női kabáthoz vennék. „Clara” cipő-üzlet, Arad, Szinbáz épülettel szemben. (373)